

T.C.

ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE EVLİLİK TUTUMU İLE KARAR VERME
STRATEJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ**

Büşra ÜSKÜP KOCA

DANIŞMAN: Yrd. Doç. Dr. Cemal Onur NOYAN

İSTANBUL, 2017

T.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KLİNİK PSİKOLOJİ ANABİLİM DALI

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE EVLİLİK TUTUMU İLE KARAR VERME
STRATEJİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Büşra ÜSKÜP KOCA
154102163

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN: Yrd. Doç. Dr. Cemal Onur NOYAN

İstanbul-2017

Y.C.
ÜSKÜDAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZ SINAV TUTANAĞI

GENEL BİLGİLER

Öğrenci No	:	
Öğrenci Adı Soyadı	:	Büşra ÜSKÜP KOCA
Anabilim Dalı	:	Klinik Psikoloji
Tez Danışmanı	:	Yrd. Doç. Dr. Cemal ÖZUR NOYAN
Tezin Başlığı	:	Üniversite Öğrencilerinde Evlilik Tutumu ile Karar Verme Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

TEZ SAVUNMA SINAVI TUTANAĞI

Toplantı Tarihi	:	17.11.2017	Saati	:	11:00
-----------------	---	------------	-------	---	-------

Öğrenci Savunmaya : GELDI

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca tez bilimsel olarak incelendi, adayın tez çalışmasını savunmasının ardından, adaya tez çalışması ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Yapılan değerlendirilmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki karar,

OY BİRLİĞİ OY ÇOKLUĞU

- Yapılan savunma sınavında adayın başarılı bulunması sonucunda tez KABUL edilmiştir.
- Yapılan savunma sınavı sonucunda tezin DÜZELTİLMESİ için ... ay EK SÜRE verilmesinin Enstitü Müdürüğüne önerilmesi kararı alınmıştır. (ekil jüri karar)
- Yapılan savunma sınavının sonucunda tezin REDDEDİLMESİ kararı alınmıştır.

Savunmada Tezin Başlığı : Değişmedi. Değişti.

Tezin Yeni Başlığı :

Öğrenci Savunmaya : GELMEDİ

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili hükümleri uyarınca yukarıda belirtilen tarih ve saatte Tez Savunma Jürisi toplanmış ancak ilgili öğrenci savunma sınavına gelmemiştir. Adayın tez çalışmasını jüri önünde sunmadığı için yapılan değerlendirilmeler sonunda adayın tez çalışmasıyla ilgili aşağıdaki karar,

OY BİRLİĞİ İLE REDDEDİLMİŞTİR.

İle alınmıştır.

Tez Sınavı Jürisi	Unvanı, Adı Soyadı	İmza
Danışman Üye	Yrd. Doç. Dr. Cemal ÖZUR NOYAN	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Sinem METİN	
Üye	Yrd. Doç. Dr. Koray ULUCAN	

Yemin Metni

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “*Üniversite öğrencilerinde evlilik tutumu ile karar verme stratejileri arasındaki ilişkinin incelenmesi*” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

09/10/2017

Büşra ÜSKÜP KOCA

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın gerçekleşmesinde, destek ve katkılarının yanı sıra bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan, tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Cemal Onur NOYAN'a teşekkür eder saygılarımı sunarım.

Araştırmanın başından sonuna kadar desteğini esirgemeyen ve verilerin analiz kısmında bana yardımcı olan değerli meslektaşım ve dostum Cengiz AKKAYA'ya içtenlikle teşekkür ederim.

Son olarak hayatım boyunca hep yanımda olan sevgili eşim Gökhan KOCA'ya, aileme ve çalışmaya katılıp ölçek formlarını özenle dolduran katılımcılara sonsuz teŐekkürler.

Büşra ÜSKÜP KOCA

ÜSKÜP KOCA, Büşra, Yüksek Lisans, İstanbul, 2017

Üniversite Öğrencilerinde Evlilik Tutumu ile Karar Verme Stratejileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları ile karar verme stratejileri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Buradan elde edilecek veriler ışığında önerilerde bulunularak bireylerin farkındalık kazanmaları, evlilik ve karar verme süreçlerinin önemi konusunda görüşler sunulması hedeflenmiştir.

Havighurst'ün gelişim görevleri yaklaşımına göre genç yetişkinlik evresine denk gelen üniversite öğrencilerinin evlilik ve aile hayatına hazırlanma, eş seçimi yapma gibi görevleri yerine getirmeleri beklenmektedir. Yapılan araştırmalar evlilik kurumunu başlatmak için karar verme süreçlerinin önemli olduğunu göstermektedir. Bununla beraber bireyler yaşantılarında karşılaştıkları problem durumlarında farklı karar verme stratejileri benimsemektedirler. Buradan hareketle araştırmada bireylerin benimsedikleri karar verme stratejilerinin evlilik tutumu ile ilişkisinin ortaya konması eksik bilgileri tamamlamaya yönelik çalışmalarda kullanılacak veriler ve öneriler sunulması açısından önem arz etmektedir. Hipotezler, üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ile karar verme stratejileri ve alt boyutları arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğu, belirlenen sosyodemografik özelliklerin evlilik tutumlarını anlamlı biçimde etkilediği ve belirlenen sosyodemografik özelliklerin karar verme stratejilerini anlamlı biçimde etkilediği yönünde kurulmuştur.

Araştırma analizine 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde bulunan Üsküdar Üniversitesi'nin farklı fakülte ve bölümlerinde öğrenim gören rastgele seçilen 100 öğrenci alınmıştır. Araştırmada İnönü Evlilik Tutum Ölçeği ve Karar Stratejileri Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeklerden elde edilen verilerin istatistiksel analizini yapmak için SPSS programının 21.0 versiyonu kullanılmıştır. Evlilik Tutum Ölçeği (Toplam Puan) ile Mantıklı ve İçtepisel Karar Strateji Puanı arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı olmayan bir ilişki belirlenmiştir ($p>,05$). Evlilik Tutum Ölçeği (Toplam Puan) Bağımlı Karar ve Kararsızlık Strateji Puanı arasında negatif yönde anlamlı olmayan bir ilişki belirlenmiştir ($p>0,05$). Bu bulgular ışığında veriler tartışılıp yorumlanarak bundan sonra yapılacak araştırmalara faydalı olabilecek önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: evlilik, evlilik tutumu, karar verme, karar verme stratejileri, üniversite öğrencileri.

ÜSKÜP KOCA, Büşra, Master Program, İstanbul, 2017

An Analysis of the Relationship Between Marriage Attitudes and Decision Making Strategies in University Students

ABSTRACT

The main purpose of this research is to reveal the relationship between marital attitudes of university students and decision making strategies. It is aimed to make the suggestions in the light of the data obtained from this, to raise awareness of the individuals and to give opinions about the importance of marriage and decision making processes.

According to Havighurst's developmental duties approach, university students who are young adolescents are expected to fulfill their duties, such as preparing for marriage and family life, choosing a spouse. Research shows that decision-making processes for starting a marriage institution are important. Nevertheless, individuals are adopting different decision-making strategies in the situations they encounter in their lives. From this point of view, it is important for the research to reveal the relation of the decision strategies of the individuals with the marriage attitude of the individuals and to present the data and suggestions that can be used in the studies to complete the missing information. Hypothesis was established that there was a positive relationship between the marital attitude of university students and decision making strategies and sub dimensions, that the determined sociodemographic characteristics significantly affected the marital attitudes and the determined sociodemographic characteristics significantly affected the decision making strategies.

In the research analysis, 100 randomly selected students studying at different faculties and departments of Üsküdar University in İstanbul province were included in the 2017-2018 academic year. İnönü Marriage Attitude Scale and Decision Strategies Scale were used in the research. Version 21.0 of the SPSS program was used to make a statistical analysis of the data obtained from the scales. A marginal attitude scale (Total score) and a Logical and Categorical Decision Strategy score were found to have a low level of insignificant relation ($p > .05$). Marital Attitude Scale (Total Score) There was a significant negative correlation between Dependent Decision and Indecision Strategy Score ($p > 0.05$). These findings are discussed and interpreted, and suggestions for future research can be useful.

Key Words: marriage, marriage attitude, decision making, decision making strategies, university students.

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni	i
Teşekkür	ii
Özet	iii
Abstract	v
İçindekiler	vi
Tablolar Listesi.....	ix

BÖLÜM I

1. GİRİŞ.....	1
1.2. Problem Cümlesi	3
1.3. Alt Problemler / Denenceler	3
1.4. Araştırmanın Amacı	4
1.5. Araştırmanın Önemi	4
1.6. Varsayımlar	5
1.7. Sınırlılıklar	5

BÖLÜM II

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR, İLGİLİ ARAŞTIRMALAR VE YAKLAŞIMLAR	6
2.1.Evlilik.....	6
2.2. Evlilikte Eş Seçme Kuramları.....	6
2.2.1. Ortak Özellikler Kuramı	6
2.2.2. Zıt Özellikler Kuramı	6
2.2.3. Uyarıcı-Değer-Rol Kuramı	7
2.3. Gençlerin Evlenme Nedenleri ve Evlilikten Beklentileri	7
2.3.1. Evliliğin Toplumda Genel Bir Kabul Görüyor Olması	7
2.3.2 Ekonomik Özgürlüğe Kavuşma İsteği.....	8
2.3.3. Hayat Arkadaşı Arama İsteği	8
2.3.4. Çocuk Sahibi Olmak İsteği.....	8

2.3.5. Mutlu Bir Yaşam İsteği	8
2.3.6. Sağlıklı Bir Cinsel Yaşam İsteği	8
2.3.7. Statü ve Bağımsızlık Kazanmak İsteği.....	9
2.4. Evlilik Biçimleri	9
2.4.1. Görücü Usulü Zorla Evlendirme	9
2.4.2. Görücü Usulü İsteyerek Evlenme.....	9
2.4.3. Flört Ederek Evlenme.....	9
2.5. Evlilik Tutumu ile İlgili Yurt İçinde ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar.....	10
2.6. Karar Verme.....	10
2.6.1. Karar Verme Süreci	11
2.6.2. Karar Verme Stratejileri	11
2.6.3. Karar Verme Kuramları.....	12
2.6.3.1. Gelatt'ın Karar Verme Modeli.....	13
2.6.3.2. Baron'un Fayda Kuramı	13
2.6.3.3. Janis ve Mann'ın Çatışma Kuramı	14
2.6.4. Karar Verme Davranışını Etkileyen Faktörler	14
2.6.5. Karar Vermeyle İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	15
2.6.6. Karar Vermeyle İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar.....	15
2.7. Evlilik ve Karar Verme Süreci	19

BÖLÜM III

3. YÖNTEM.....	20
3.1. Araştırmanın Modeli.....	20
3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi.....	20
3.3. Verilerin Analizi	20
3.4. Veri Toplama Araçları.....	20
3.4.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)	20
3.4.2. İnönü Evlilik Tutum Ölçeği.....	21
3.4.3. Karar Stratejileri Ölçeği	21
3.5. İşlem Yolu	22

BÖLÜM IV

4. BULGULAR	23
--------------------------	-----------

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA.....	33
-------------------------	-----------

BÖLÜM VI

6. SONUÇ.....	42
----------------------	-----------

7. ÖNERİLER.....	43
-------------------------	-----------

KAYNAKÇA.....	44
----------------------	-----------

EKLER	53
--------------------	-----------

Ek-1. Sosyodemografik Form.....	48
---------------------------------	----

Ek-2. Evlilik Tutum Ölçeği	49
----------------------------------	----

Ek-3. Karar Stratejileri Ölçeği.....	52
--------------------------------------	----

ÖZGEÇMİŞ.....	61
----------------------	-----------

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 1. Örnekleme Oluşturan Bireylerin Sosyo-Demografik Özellikleri	23
Tablo 2. Örneklem Grubunun Tanıtıcı Özellikleri İle Evlilik Tutum Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması	24
Tablo 3. Örneklem Grubunun Tanıtıcı Özellikleri İle Karar Stratejileri Ölçeği Mantıklı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması	25
Tablo 4. Örneklem Grubunun Tanıtıcı Özellikleri İle Karar Stratejileri Ölçeği İçtepsel Karar Strateji Alt Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması	27
Tablo 5. Örneklem Grubunun Tanıtıcı Özellikleri İle Karar Stratejileri Ölçeği Bağımlı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması	29
Tablo 6. Örneklem Grubunun Tanıtıcı Özellikleri İle Karar Stratejileri Ölçeği Kararsızlık Strateji Alt Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması	30
Tablo 7. Evlilik Tutum Ölçeği ile Karar Stratejileri Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi	31

BÖLÜM I

1. GİRİŞ

Aile; insan neslinin devamının sağlandığı, topluma hazırlık sürecinin temelini oluşturduğu, farklı sosyoekonomik düzeye, kültürel çevreye ya da kişiliklere sahip iki insanın bir araya gelip evlenme yoluyla oluşturdukları kurumu ifade etmektedir (Ozankaya, 1976). Aile kurumunu oluşturan evlilik ise toplumsal kurallar ve yasalara uygun biçimde çiftin yaşamlarını birleştirmesi ve yaşantılarını paylaşmalarıdır (Özgüven, 2001). Evlilik aynı zamanda sosyal bir kurumdur. Evlenme yoluyla bireyler aile kurup çocuklar yetiştirerek sosyalleşmektedirler. Ayrıca evlilik, eşlerin genel sağlık durumunu iyileştirmekte ve yaşamdan aldıkları doyumunu etkilemektedir (Hayward ve Zhang, 2006). Bunlarla birlikte evliliğin gerçekleşme amacı yalnızca insan neslinin devamının sağlanması değildir. Yapılan araştırmalar insanları evliliğe iten birçok sebep ortaya koymuştur. Bunlar; toplumsal beklentiler, aşk ve sevgi, çocuk yetiştirme isteği, cinsel yaşamın düzenli olması olarak sıralanmıştır. İnsanın temel ihtiyaçlarından olan sevmek ve sevilmek, ait olmak, yalnızlığı gidermek ve güçlü sosyal destek sağlamak gibi amaçlarla da kadın ve erkek yakın ilişkiler kurarak evliliği gerçekleştirebilmektedirler (Demir ve Durmuş, 2015). Özetle evlilik yoluyla bir araya gelen insanların amacı, fizyolojik, psikolojik ve toplumsal açıdan birbirlerinin ihtiyaçlarını karşılamak olarak ifade edilebilir (Gülerce, 1996; akt: Doğan, 2010).

Evlilik insanoglunun hayatındaki en önemli dönüm noktalarından biridir. Birey, evlilik kararını vermesiyle birlikte alışkın olduğu ortamdan çok farklı bir ortama geçişi sağlar. Bu durum da maddi ve manevi birçok sorumluluk ve yükü beraberinde getirir. Ancak buna rağmen çeşitli toplumlarda değişiklik gösterse de evlenip aile kurmak çoğu zaman istenilen bir yaşantı şeklidir. Bu anlamda evlilik, şartlar izin verdiği sürece gerçekleştirilmek istenen bir yaşantı olarak toplumsal önemini sürdürmektedir (Fıfıloğlu, 1992; akt: Demir ve Durmuş, 2015).

Bireylerin evlilik kararına vardıkları yaş grupları hakkında farklı görüşler bulunmaktadır. Havighurst (1972), 18-30 yaş arasındaki bireylerin kendilerine uygun eşi seçmeleri, hayatlarını kiminle yaşayacaklarına karar vermeleri ve aile kurmalarının genç yetişkinlik dönemine ait önemli bir gelişim görevi olduğunu vurgulamaktadır. Arnett'in ise beliren yetişkinlik tanımına göre, 18-25 yaşları arasını kapsayan ve yeni bir gelişim dönemini açıklayan bir kavramdır (Akt: Atak, 2005). Beliren yetişkinlik kimlik arayışı dönemidir; özellikle aşkta, dünya görüşünde ve iş yaşamında farklı seçeneklerin denendiği ve araştırıldığı dönemdir. Beliren yetişkinlik yaşam sürecinde bireyin en çok kendine odaklandığı ve

yetişkinliğe geçişte kendini arada hissetme dönemidir. Evlenmek ve anne baba olma sorumluluğunu almak ise yetişkin görevleri olarak ele alınmaktadır (Arnett, 2000; 2004, Akt: Atak, 2005). Beliren yetişkinlik, sanayileşmiş toplumlarda görülmektedir. Bu alanda yapılan farklı araştırmalar beliren yetişkinlik döneminin gelişmiş ülkelerde yaygın olarak ve uzun süreli yaşanmasına karşın gelişmekte olan ülkelerde erken yaşta evlenme eğilimi nedeniyle daha az yaygın ya da kısa süreli yaşandığını göstermektedir. Buradan hareketle kültürel bağlamda ele alındığında evliliğe karar verme yaşının farklılaştığı görülebilmektedir.

Evlilik kararının verilme yaşı ile ilgili olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2016 yılında yapmış olduğu araştırma sonuçları ele alındığında; Türkiye'de ilk evliliklerin %37,5'i 20-24 yaş aralığında yapıldığı görülmüştür. İlk evlilik yaşı cinsiyete göre incelendiğinde; kadınların ve erkeklerin ilk evliliklerini en fazla 20-24 yaş aralığında yaptığı görülmüştür. Bireylerin kadın ve erkek için uygun gördükleri ilk evlenme yaşının kaç olduğu incelendiğinde; kadınlar için en uygun ilk evlenme yaşı %46,9 ile 20-24 yaş arası, erkekler için ise %53,9 ile 25-29 yaş arası olarak belirtilmiştir. Bu açıdan değerlendirildiğinde Türkiye'de de evlilik kararının ortalama olarak genç yetişkinlik döneminde verildiği söylenebilir.

Genç yetişkinlik döneminde olan bireyin eş seçimini doğru yapması bu dönemin başarılı bir şekilde atlatılmasını sağlayan temel görevlerden biridir. Evlilik öncesi flört döneminde çiftler kendilerinin ve eş adayının kişilik özelliklerini ve isteklerini anlamaya çalışmalıdırlar (Kalkan ve Ersanlı, 2008). Bu görüşe paralel olarak Arnett de 18-25 yaş arasındaki bireylerin ilişkilerinde "Ben nasıl bir insanım ve ben yaşamım boyunca nasıl bir insanla birlikte olabilirim?" gibi kimlik temelli bir sorunun cevabını aramaları gerektiğini ifade etmiştir (Arnett, 2004, akt. Yüzbaşı, 2012). Ancak birey çoğu zaman karşısındakinin nasıl biri olduğu üzerine odaklanıp kendisini çözümlemediğinden uyumluluk cevabını doğru bir şekilde vermekte zorlanmaktadır (Tarhan, 2008). Buradan hareketle bireylerin, evlilik sorumluluğunu üstlenmeden önce sağlıklı bir karara varabilmeleri için bu süreçte ani ve hızlı davranmamaları, tesadüfi kararlar vermemeleri bunun yerine çok yönlü düşünerek değerlendirme yapmaları gerektiğini ifade edebiliriz. Buna bağlı olarak da bireyi doğru evlenme kararına götürmekte önemli bir araç olan karar verme stratejileri dikkat çekmektedir.

Evlilik hayatımızda aldığımız en önemli kararlardan birisidir. Evlenmeyi planlayan gençlerin, sağlıklı bir aile yapısı kurabilmeleri, sorumluluk bilincine ve evlilik sürecinde nelerle karşılaşacaklarını bilmelerine bağlıdır. Ayrıca bireylerin evlilik ilişkisinin sağlıklı yürümesini sağlayan iletişim ve empati konularında da bilinçli olmaları gerekmektedir (Duman vd., 2017). Sağlıklı bir evlilik sürdürmek için bireyin kendisini tanıması,

beklentilerinin farkında olması ve hayatını birleştireceği kişiyi her yönüyle tanıyıp karar vermesi gerekmektedir. Acele ve ani alınan kararlar boşanma riskini arttırabilmektedir. Çünkü kişinin evleneceği insan ile hayatını birleştirmesi sadece fiilen değil; duygularla ve düşüncelerle yaşamın her alanında birlikte yaşamayı gerektirmektedir.

Ülkemizde çok önemli bir yer tutan aile kurumunun temelini oluşturan evlilik sürecinin başlangıcında alınan kararlar sonraki tüm hayatımızı etkileyebilecek önemdedir. Bireylerin evlendikten sonra eşleriyle uyum konusunda beklentilerini karşılayamamaları, boşanma ile sonuçlanabilecek durumlar ile karşılaşmaları ruh hallerini ve yaşam doyumlarını etkileyecektir. Bu durum evlilik gerçekleşmeden önce bireylerin evlilik tutumlarının ve kişisel karar verme süreçlerinin önemini tekrardan ön plana çıkartmaktadır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin toplumsal yapıların değişimine olan etkisi, evlilik ve aile yapılarındaki değişim ve yenilikleri de beraberinde getirmiştir. Evlilik ve aile yapılarında meydana gelen bu değişimlerin benzer şekilde toplumsal yapıyı da etkilemesi söz konusu olabilmektedir. Örneğin günümüzde bireylerin daha geç evlenmesi, evlilik sayısında azalma olması, boşanma oranlarındaki artışlar gibi değişimler, toplumsal yapıyı toplumu oluşturan kişilerin evlilik tutumlarını etkileyebilmektedir. Buna bağlı olarak olumlu ya da olumsuz olan evlilik tutumları, ilişkiler ile ilgili inançları ya da evlenmeye karar verme davranışlarını şekillendirmektedir (Rosen ve Park, 2013).

Yukarıda ifade edilen bilgiler ışığında; bireylerin evlilik tutumlarını etkileyen pek çok değişken bulunmaktadır. Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumları ile karar verme stratejileri arasındaki ilişki ele alınacaktır.

1.2. Problem Cümlesi

Üniversite öğrencilerinde Evlilik Tutumu ile Karar Verme Stratejileri arasında pozitif bir ilişki var mıdır?

1.3. Alt Problemler / Denenceler

H0: Üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ile karar verme stratejileri ve alt boyutları arasında pozitif yönlü bir ilişki vardır.

H1: Üniversite öğrencilerinin belirlenen sosyodemografik özellikleri evlilik tutumlarını anlamlı biçimde etkilemektedir.

H2: Üniversite öğrencilerinin belirlenen sosyodemografik özellikleri karar verme stratejilerini anlamlı biçimde etkilemektedir.

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın temel amacı üniversite öğrencilerinin evlilik tutumları ile karar verme stratejileri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Buradan elde edilecek veriler ışığında önerilerde bulunularak bireylerin farkındalık kazanmaları amaçlanmıştır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Ailenin çatısı evlilik kurumunun gerçekleşmesi ile oluşur (Sezen, 2005). Yapılan araştırmalar evlilik kurumunu başlatmak ve sağlıklı bir şekilde sürdürmek için karar verme süreçlerinin önemli olduğunu göstermektedir.

Üniversite gençleri Havighurst'ün gelişim görevleri yaklaşımına göre genç yetişkinlik evresine denk gelmektedir. Bu evrede bireylerin, karşı cinsle romantik arkadaşlık kurma, evlilik ve aile hayatına hazırlanma, eş seçimi yapma gibi görevleri yerine getirmeleri beklenmektedir. Buradan hareketle üniversiteye devam eden bireylerle yapılan çalışmalar da flört döneminin eş seçimini anlamlı derecede etkilediğini göstermiştir. Dolayısıyla evlilik kararından önceki flört dönemi özenle sürdürülmesi ve detaylı değerlendirilmesi gereken bir fırsat dönemi olarak ifade edilebilmektedir (Özabacı, 2004).

Türkiye'de üniversite öğrencileri, eğitimleri için ailelerinden ayrıлып farklı illerden gelerek üniversite ortamına uyum sağlamaya çalışmaktadırlar. Süreç içinde farklılaşan sorunlarla mücadele etmelerinin kaçınılmaz olduğu söylenebilir. Bu sorunlar aile, sosyalleşme, gelecek kaygısı, stresle başa çıkma, flört gibi konuların yanı sıra karar verme alanında da ortaya çıkabilmektedir (Üre, Yalçın ve Hamarta, 2001).

Bireyler yaşantılarında karşılaştıkları problem durumlarında farklı karar verme stratejileri benimsemektedirler. Bu problemleri aşmaya çalışırken benimsedikleri karar stratejisi seçimlerini belirlemede dolayısıyla yaşamlarını farklı şekillerde etkileyebilmektedir. Buradan hareketle araştırmada bireylerin benimsedikleri karar verme stratejilerinin evlilik tutumu ile ilişkisi ele alınarak bireylere farkındalık kazandırılmaya çalışılacaktır.

Bu araştırma sayesinde, üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumları ve karar verme stratejileri arasındaki ilişki incelenip bu alanda eksik bilgileri tamamlamaya yönelik çalışmalarda kullanılacak veriler ve öneriler sunulacaktır.

1.6. Varsayımlar

1. Araştırmaya katılan kişilerin araştırma veri toplama aracını içten ve samimi bir şekilde doldurdukları varsayılmıştır.
2. Araştırma evreninden seçilen örneklemin, evreni temsil edebilecek yeterlikte olduğu varsayılmıştır.
3. Sosyodemografik form amaca uygun olarak tercih edilmiştir.

1.7. Sınırlılıklar

1. Bu çalışma üniversitelerin 2017-2018 eğitim yılında öğrenim gören bekar üniversite öğrencileriyle sınırlıdır.
2. Araştırmadan elde edilen bulgular; araştırmada kullanılan veri toplama araçlarıyla ulaşılan verilerle sınırlıdır.

BÖLÜM II

2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR, İLGİLİ ARAŞTIRMALAR VE YAKLAŞIMLAR

2.1. Evlilik

Evlilik, toplumlarda farklı yapılar gösterebilen, aile kurmayı sağlayan iki insanın kalıcı bir beraberlik için bir araya gelerek oluşturdukları, birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumluluklarını yerine getirmeye söz verdikleri, birbirine bağlı sistemlerden oluşan evrensel bir kurumdur (Saxton, 1982;akt: Yalçın, 2014). Benzer şekilde Özüğurlu'ya (1996) göre evlilik, birbirinden farklı ilgi, istek ve gereksinimlere sahip iki insanın, birlikte yaşamak, hayatı paylaşmak, çocuk sahibi olmak gibi amaçlarla kurdukları ilişkiler sistemini ifade etmektedir.

Literatür incelendiğinde çeşitli tanımıyla karşılaştığımız evlilik, iki insanın daimi bir birliktelik için bir araya geldiği, aile oluşturduğu, yeni bir hayat tarzını benimsedikleri, tarafların birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumlulukları üstlendikleri, insan ilişkilerini barındıran kurum olarak özetlenebilir (Larson ve Holman, 1994).

2.2. Evlilikte Eş Seçme Kuramları

Eş seçimi, bireyin hayatında birlikte olup birçok konuda ortak karar alacağı kişinin kim olacağına karar vermesi durumudur. Dolayısıyla kişilerin eş seçerken birçok özelliğe göz önünde bulundurmaları önerilmektedir. Eş seçme sürecinde bireyleri kültür, aile, kişilik özellikleri, hayalindeki eş adayının özellikleri gibi faktörler etkileyebilmektedir. Bu nedenle kişilerin birbirlerini tanımaları ve gerçekçi beklentiler oluşturmaları gerekmektedir (Özgüven, 2001). Eş seçiminde bireysel tercihlerin nelerden etkilendiği ve nasıl seçtikleri ile ilgili olarak çeşitli kuramlar geliştirilmiştir. Aşağıda bu kuramlardan bazılarına yer verilmiştir.

2.2.1. Ortak Özellikler Kuramı

Bu yaklaşımda bireylerin eş tercihlerinde ortak özelliklerin önemine dikkat çekilmektedir (Özgüven,2001). Sosyoekonomik düzey, aile yapısı, kişilik özellikleri, dini inanç, etnik köken, zeka ve eğitim, yaş, değerler açısından tarafların önemli ölçüde benzer olmaları beklenmektedir. Böyle bir yapı gösteren ailelerde uyumsuzluğun daha az olacağı ifade edilmektedir (Özgüven, 2014).

2.2.2. Zıt Özellikler Kuramı

Kurama göre önemli olan bireylerin eş seçimi yaparken tarafların barındırdığı zıt özelliklerdir. Bu yaklaşıma göre bireyler, kendisinde bulunmayan özelliklere sahip birisiyle evlendiğinde mutlu olacaktır. Evlilikte farklı bakış açısı ve çeşitliliğin artacağına, zıtların birbirinden hoşlanacağına inanılmaktadır (Özgüven, 2001).

2.2.3. Uyarın-Değer-Rol Kuramı

Murstein tarafından kurulan bu modele göre, eş seçme süreci ‘‘uyarın’’, ‘‘değer’’ ve ‘‘rol’’ olmak üzere üç aşamayı kapsamaktadır. İlk aşamasında eşler, fiziksel çekiciliğe ve beğeniye önem verirler (Murstein, 1970; Akt: Özgüven, 2001). Eşlerin birbirini gördükleri ve fikir oluşturdukları basamaktır. İlk aşama bireyler açısından olumlu geğtikten sonra ikinci aşamaya geğilir. ‘‘Değer’’ olarak ifade edilen bu basamak bireylerin ilgi, tutum, inanę ve ihtiyaçlarının karşılıklı olarak sözlü anlatımını kapsamaktadır. çnc aşama olan ‘‘rol’’ esnasında ise çiftler birbirlerini tamamlayan ya da uyarın rollerinin var olup olmadığını gözlemledikleri dönem olarak açıklanabilir (zgven, 2001).

Özetle üç yaklaşımın da farklı çerçeveden baktığı görülmüştür. Ancak bu yaklaşımları ele alıp kritik eden kuramcılar eşlerin benzer özelliklerinin fazla olduğu ‘‘ortak özellikler’’ kuramını desteklemektedirler. Aralarındaki benzerliklerin çok olduğu bireylerin kuracağı evliliklerde uyumun daha yüksek olup birlikte yaşamayı kolaylaştıracaağı ifade edilmektedir (zgven, 2014).

2.3. Genęlerin Evlenme Nedenleri ve Evlilikten Beklentileri

Evlilik toplum tarafından en fazla kabul gören, teşvik edilen kurumdur. Bireylerin tamamen zgr seğimleri ile sevgi ve aşka dayanan evlilik geręekleřtirmeleriyle beraber, geğmişte olduğu gibi günümüzde de insanların, evlenmeleri gerektiğini düşünmelerine neden olan daha geręekçi sebepler vardır. Kadınlarda ve erkeklerde kendilerine özgü nedenler, düşünceler ya da beklentiler olduğu göz önünde bulundurulduğunda evlilik yaşamından beklentilerin ve evliliğin amacının insandan insana değiştiğini söyleyebiliriz (Ceylan,1994). Buradan hareketle insanları evlenmeye gdeleyen çeşitli nedenler aşağıdaki gibidir.

2.3.1. Evliliğin Toplumda Genel Bir Kabul Görüyor Olması

Toplumsal ve sosyal hayatın bir denge ve ahenk içinde devamı; bireylerin iyi oluş durumlarının artışı ancak aile briliğinin korunması ile mümkündür. Toplumun parçası olan her genę evliliğin aile olmak için önemini görmektedir. Bireyin kendisi de bir evlilik sonucu doğup büyümüştür. Bu nedenle kişilerin büyük bir kısmının evli olması insanların evliliğin doğal ve normal olduğunu düşündüklerini akla getirmektedir (aplı, 1992).

2.3.2. Ekonomik zgrlğe Kavuşma İsteği

Bazı insanlar maddi yönden rahat etmek için parası olan, iyi para getiren bir işi sahip biriyle evlenmeyi düşünmektedirler. Gittins’e göre insanları evlenmeye iten en güçlü etken ve ideolojimize en ters dşni ekonomik sebeplerdir. Ancak onun ekonomik tanımını sadece mal varlığı ile sınırlı olmayıp zaman, yer, hizmet ve iş gücünü de içermektedir (Gittins, 1991).

2.3.3. Hayat Arkadaşı Arama İsteği

Sosyal bir varlık olan insan, yaşamında konuşabileceği, mutlu ve üzüntülü günlerinde kendisine destek olabilecek bir hayat arkadaşına gereksinim duymaktadır. Kendisiyle benzer duygu ve düşünceleri paylaşan birinin olmasını ister. Kişilerin hayatını yalnız devam ettirmesi neredeyse imkansızdır. Geçtan'a göre de "yalnızlık mutsuzluğu da beraberinde getiren duygudur. Çevresiyle iletişim halinde bulunun bireyin de kendi içinde ona ait ve özel olan bir parça bulunmaktadır. Bu bireyi yaratıcılığa güdeleyen sağlıklı ve evrensel yalnızlığı anlatır. Bireyin içindeki geri kalan kısım ise iletişimi, sosyal olmayı ve yakınlığı arzulamaktadır. Çünkü birey, bebeklik döneminden itibaren anne ve babası ile kurduğu ilişki biçiminden yakınlığı ve sıcaklığı öğrenmiştir. Evlilik ilişkisi de artık anne ve babasından ayrılan kişinin romantik beraberliği ve yakınlığı içermektedir. Kişiyi evliliğe iten temel nedenlerden birisi yaşamayı arzuladığı bu yakınlıktır" (Geçtan, 1984).

2.3.4. Çocuk Sahibi Olmak İsteği

Bireyleri evliliğe iten sebeplerden birisi de neslinin devamını sağlamak için çocuk sahibi olma arzudur. Aynı zamanda anne baba olma duygularını yaşamak için de çocuk sahibi olmayı isterler.

2.3.5. Mutlu Bir Yaşam İsteği

İnsanların yaşam amacı mutluluk duygusunu yakalamaktır. Evlilik de insanların mutluluk seviyelerini artıran önemli bir ilişkidir. Yapılan araştırmaya göre evli erkekler bekâr erkeklere oranla daha çok yaşamaktadırlar. Çaplı'ya göre de kimileri için evlilik, mutsuz ve kötü yaşam koşullarından kaçıp kurtulmak için görülen bir sığınak gibidir (Çaplı, 1992).

2.3.6. Sağlıklı Bir Cinsel Yaşam İsteği

Cinsellik geleneksel toplumlarda evlenme nedeni olarak önemini korumaktadır (Geçtan, 1984). Dolayısıyla cinselliğin meşrulaştırılması ve sağlıklı bir cinsellik için evlilik kurumu önemlidir.

2.3.7. Statü ve Bağımsızlık Kazanmak İsteği

Evlilik bireye yetişkinlik statüsü kazandırmaktadır. Bu statü, erkek için bağımsızlık ve başkalarının sorumluluğunu kazanma anlamları taşıırken, kadın için yeni bir bağımlılık biçimi ve başkalarının sorumluluğunu üstlenme anlamına gelir. Erkekler için otorite kazanma yolu olan evlilik, kadın için ise sosyal statü ve genellikle ev içindeki otoritesinin artmasını ifade etmektedir (Gittins, 1991).

2.4. Evlilik Biçimleri

İlgili alan yazın incelendiğinde evlilik biçimlerine ait birçok sınıflandırma ile karşılaşmıştır. Aşağıda Sezen (2005) tarafından yapılan sınıflandırmaya yer verilmiştir.

2.4.1. Görücü Usulü Zorla Evlendirme

Geleneksel anlayışın bağlılıkla sürdürüldüğü yerlerde görülen evlilik biçimidir. Burada süreç, doğrudan evlenecek erkeğin annesi, babası veya diğer yakınları tarafından evlenecek olan kadını seçmesiyle başlamaktadır. Tanımlamada yer alan “zorla” terimi kişilerden birinin veya ikisinin birden rızası olmadan evlenmesini içermektedir (Sezen, 2005).

2.4.2. Görücü Usulü İsteyerek Evlenme

Geleneksel değerlerin modern değerlerden etkilendiği bölgelerde var olan evlenme şekline karşılık gelmektedir. Bu anlayışta, evlenecek olan çiftin evlilik istek ve onayı mevcuttur. Evlenmeye aday çiftler aileler ya da başka yakınları aracılığıyla tanışırılır. Süreç onların himayesinde devam eder ve sonrasında tarafların rızası alınarak evlilik gerçekleştirilir (Sezen, 2005).

2.4.3. Flört Ederek Evlenme

Flört ederek evlenme, modern değerlerin geleneksel değerlere göre daha etkili olduğu yerlerde görülmektedir. Çiftlerin herhangi bir sosyal çevrede tanışmaları, ilişkiyi başlatmaları ve evlilik kararı almalarına dayalı bir evlenme biçimidir.

2.5. Evlilik Tutumu ile İlgili Yurt İçinde ve Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

İlgili alanyazın incelendiğinde üniversite öğrencileri ile yapılan bir araştırmada (Ondaş, 2007), araştırmaya katılan öğrencilerin %52.2'sinin en uygun evlenme yaşını 26-29 yaşları; %37.1'inin ise 22-25 yaşları olarak gördüğünü ifade etmiştir. Türkaslan ve Suleymanov, (2010) tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada üniversite öğrencilerinin en uygun evlenme yaşını 22-25 yaş aralığı olarak belirtmişlerdir. Kılıç ve diğerleri (2007) tarafından yapılan araştırmada katılımcılar (% 56.6), evlenme yaşı olarak 25-28 yaş arasını uygun gördüklerini ifade etmişlerdir. Ekşi'nin (2005) evliliğe hazırlık sürecindeki çiftlerin evlilik ve ebeveyn olma üzerine düşünceleri konulu çalışmasında katılımcıların yaşlarına bakıldığında ilk sırada % 42 ile 20-24 yaş grubundakiler yer almıştır.

Cinsiyet ile evlilik tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen bazı araştırma sonuçları; kız öğrencilerin evlilik tutumlarının erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğunu ortaya koymuşlardır (Alqashan ve Alkandari, 2010; Akt: Soysal vd., 2016). Diğer bir yandan bazı araştırmaların sonuçlarına göre ise kız ve erkek öğrenciler arasında önemli düzeyde farklılık olmadığı belirtilmektedir (Valerian & Memani, 2003; Akt: Soysal vd., 2016).

Sosyo-ekonomik düzey ile evlilik tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara bakıldığında ise, düşük sosyo-ekonomik düzeyde bulunan ailelerde yetişen bireylerin evliliğe yönelik olumsuz tutumlar geliştirdikleri belirtmişlerdir. Yaşanan ekonomik sıkıntılar nedeniyle bireylerin ihtiyaçları yeterli düzeyde karşılanamamaktadır. Buna bağlı olarak da çocukluk yaşantılarındaki olumsuzluklar, bireylerin evliliğe yönelik olumsuz tutumlar geliştirmesine yol açmaktadır (Gilman vd., 1993, Akt: Soysal vd., 2016). Lach (1999), eğitim düzeyleri yüksek olan çiftlerin, eğitim düzeyi düşük olan çiftlere göre daha etkili iletişim kurabildiklerini ve ilişkileriyle ilgili problem çözme becerilerinin daha iyi olduğunu belirtmiştir. Aynı zamanda ekonomik güçlükler, bireyler üzerinde stres yaratmakta ve çiftler arasında anlaşmazlık, çatışmalara yol açmaktadır. Bu tür aileden gelen çocukların, anne babasının ilişkilerine dair gözlemleri de evliliğe yönelik olumsuz tutumlar geliştirmelerine etki etmektedir (Akt: Soysal vd., 2016).

2.6. Karar Verme

Bireyler yaşamları boyunca karşılaştıkları problem durumları karşısında karar verme durumuyla karşılaşmaktadırlar. Genel anlamda seçenekler arasında en çok getiriye sağlayabilecek olanı seçmeye, karar vermek denilebilmektedir. Başka bir tanım olarak karar verme, bir gereksinim durumunda amaçların oluşturulması, bilgilerin toplanması, değerlendirilmesi, alternatiflerin belirlenerek duruma en uygun olanın seçilmesidir. Özetle karar verme, problemlerin çözümünde amaç oluşturma ve alternatif yolları değerlendirme gibi bilişsel süreçleri içermektedir (Köksal & İ.Gazioğlu, 2007).

2.6.1. Karar Verme Süreci

Karar verme süreci ile ilgili literatür incelendiğinde, bazı aşamalar ve birbirini izleyen evreler olarak ele alındığı görülmüştür. Bergland'a (1974) göre karar verme süreci şu aşamalardan oluşmaktadır.

1. Problemin varlığının hissedilmesi,
2. Problem tanımının yapılması,
3. Seçeneklerin oluşturulması,
4. Seçeneklerin olumlu ve olumsuz yönlerini kapsayan bilgilerin toplanması;
5. İsteklere uygunluğu bakımından bilgilerin değerlendirilmesi,
6. Uygun seçeneğin belirlenerek, plânın uygulanmaya konması.
7. Sonucun değerlendirilmesi (Akt: Eldeleklioğlu, 1997).

Adair'e (2000) göre ise karar verme sürecinde ilk olarak sorunun ne olduğu belirlenmelidir. Bir sonraki adım durumla ilgili ihtiyaç duyulan bilgilerin toplanmasıdır.

Sonraki adımda sonuca ulaşabilmek için uygun seçenekler oluşturulmalıdır. Bu süreçte dikkat çekici nokta bireylerin kriterlerini ortaya koymasidir. Kriterleri karşılamayan alternatifler elenmelidir. Bireyi kriterlerine ulaştıran alternatifler ise istenenleri oluşturmaktadır. Kalan kriterler ise “olsa iyi olurdu” olarak ifade edilmektedir. Sürecin son adımını verilen kararların uygulanıp sonuçların değerlendirilmesi oluşturmaktadır (Akt: Deniz, 2002).

2.6.2. Karar Verme Stratejileri

Karar verme sürecindeki bireysel farklılıkların önemli nedenlerinden biri karar verme stratejileridir. Karar verme stratejileri, karar verme durumunda bulunan bir kişinin yaklaşım ve eylemlerde bulunma biçimleri olarak tanımlanmaktadır (Philips vd., 1984; Akt: Dilmaç & Bozgeyikli, 2009). Literatüre bakıldığında farklı sınıflandırmalar yapıldığı görülmüştür. Kuzgun’a (2005) göre karar verme durumunda kullanılan dört temel strateji bulunmaktadır. Bunlar:

- 1) Bağımlı Karar Verme Stratejisi: Karar verirken başkalarının önerileri önem verme, başkalarının doğruyu bileceğini inanma durumudur.
- 2) Mantıklı Karar Verme Stratejisi: Karar verme durumunda, bireyin, akılcı düşünerek, seçenekler hakkında bilgi toplaması, her seçeneğin olumlu ve olumsuz yönlerini dikkate alarak kendisine en uygun seçeneğe yönelmesidir.
- 3) İtçepisel Karar Verme Stratejisi: Karar verme durumunda, bireyin olası seçenekler üzerinde yeterince düşünmeden, ani, tepkisel ve aceleci davranarak hoşuna giden seçeneğe hemen yönelmesidir.
- 4) Kararsızlık: Kararsız olma durumu, istikrarsızlık, değiştirmeye çalışma, hoşnut olmama durumudur (Kuzgun & Bacanlı, 2005).

Shiloh, Koren ve Zakay (2001) karar verme stratejilerini kişisel eğilimlere bağlı olarak iki şekilde açıklamışlardır.

- 1) Telafi edici karar verme stratejisi: Bu strateji seçimin akılcı işleyişi olarak kabul edilmektedir. Kullanılan telefi edici stratejide ki prosedürler karar verme sürecinin çatışma olarak tanımlanan ihtiyaçlara paraleldir. Karar veren kişi nesnelere sınıflandırıcı seçenekleri inceler ve seçim yapmadan önce seçenekleri değerlendirir. Telafi etmeyen karar verme sürecinde ise birey, en iyi seçimden ziyade yeterince iyiyi hedefler ve bu nedenle seçimi daha az akılcı olarak düşünölmektedir.
- 2) Sonlandırma İhtiyacı: Bazı konularda kesin bilgiyi elde etme isteğinde olma olarak tanımlanan bir bilgi kuramı motivasyonudur. Sonlandırma ihtiyacı kural tercihi, tahmin edilebilirlik için tercih, belirsizlikle huzursuzluk, kararlılık ve dar görüşlölük

olmak üzere beş potansiyel kaynak sunarak tasarlanmıştır. Bu karar verme stratejisine sahip insanlar ayrıca daha az karmaşık karar yapılarını kurmayı ve telafi edici karar verme stratejilerini azaltmayı tercih edebilmektedirler.

Özetle literatürde karar verme stratejileri ile ilgili bir çok farklı sınıflandırma tanımlanmıştır. Bu sınıflandırmalar birey karar verirken izlenen yöntemleri içermektedir. Bireyin bu yöntemlerden hangisini kullanacağı önceden belirlenebileceği gibi, karar anında da belirlenebilmektedir. Ayrıca bireylerin bazı stratejileri birbiriyle bileşik olarak kullanması da mümkündür (Ersever, 1996).

2.6.3. Karar Verme Kuramları

Birey yaşamının her döneminde karar verme durumları ile karşı karşıya kalsa da çoğu kez bunun farkında olmayabilir. Ancak; meslek veya eş seçimi gibi, insanın yaşamını önemli ölçüde etkileyecek kararların verilmesi sırasında genellikle kaygı ve stres yaşanır. Çünkü bireyin hayatının tümünü etkileyen bu kararlar detaylı düşünmeyi, uzun ve sistemli bir araştırmayı gerektirmektedir (Karaçay, 2015). Karar verme ile ilgili literatür incelendiğinde karar verme durumunun farklı yönlerini açıklamaya çalışan kuramsal görüşlerin belirlendiği görülmektedir. Yaygın şekilde; Gelatt'ın karar verme modeli, Fayda Kuramı ve Çatışma Kuramı çerçevesinde karar verme davranışı ile ilişkili açıklamalar karşımıza çıkmaktadır. Aşağıda karar verme davranışına ilişkin bu kuramların açıklamaları sunulmuştur.

2.6.3.1. Gelatt'ın Karar Verme Modeli

Bu model süreci açıklarken yordayıcı sistem, değer sistemi ve karar sistemi olmak üzere birbirini takip eden üç temel sistemden bahsetmiştir. Karar verme sürecinin ilk aşaması olan yordayıcı sistemde birey; olası eylemler, eylemlerin muhtemel sonuçları ve bu sonuçların gerçekleşme olasılıkları ile ilgili bilgi toplamaktadır. Değer sisteminde, birey seçeneklerin olası sonuçlarını kendi değerlerini dikkate alarak değerlendirmekte, karar sisteminde ise karar verme durumunun içerdiği öncelikleri göz önüne alarak karara ulaşmaktadır. Bu kuramsal görüşe göre birey, karar verebilmek için söz konusu sistemlerle ilgili doğru ve ayrıntılı bilgiye sahip olmak durumundadır. Birey daha "iyi" bilgi sahibi oldukça riski en aza indirerek daha uygun karar verebilmektedir.

2.6.3.2. Baron'un Fayda Kuramı

Baron (1994), bir kimsenin elde ettiklerinin maksimum (en üst düzeyde), kaybettiklerinin ise minimum (en az düzeyde) olmasına olanak verecek bir temel üzerine Fayda Kuramı kurmuştur. İnsan davranışlarındaki karar ve karar verme durumunu bu teori çerçevesinde açıklamıştır (Baron, 1994).

Baron'un (1994) Fayda Kuramı, "beklenen fayda kuramı", "çoklu yüklemeli fayda kuramı" ve "faydacılık" şeklinde üç ögeyi barındırmaktadır. Beklenen fayda kuramı, karar vermenin gerektiği durumlarda bireyin karşılaştığı alternatiflerin hangisinin sonucunun kendisine faydalı olup olamayacağıyla ilgili olduğu belirtilmiştir. Buna göre bireyin değerlendirme yaparak kendine en yüksek kazanç sağlayacak olana yöneldiği görülmüştür. Çoklu yüklemeli fayda kuramıysa, farklı hedeflerin birisine yönelmek ile ilgili olduğu belirtilmiştir. En çok yüklemiş olduğu değerle gerçekleşme olasılığı fazla olan alternatifi dengeleyerek bireyin kararını verdiği görülmüştür. Bireyin hedeflemiş olduğu kazanımların içinde bir çatışma olması halinde, karar anında birey açısından en fazla kazanç ve fayda sağlayan seçeneğe yönelmesiyle faydacılık şeklinde tanımlanmaktadır. Sonuç olarak bireyin normal koşullar altında olası seçeneklerin içinden hangisini seçmesini gerektiği fayda kuramıyla açıklanmaktadır. Bu bağlamda bireyin elindeki bilgiyi anlayabildiği, seçeneklerin olumlu ve olumsuz getirilerinin hesabını yapabildiği ve kendisine en çok faydayı getireceğine inandığı seçeneği davranışa dönüştürmesi durumu bu kuramı oluşturmaktadır (Baron, 1994).

2.6.3.3. Janis ve Mann'ın Çatışma Kuramı

Çatışma kuramında, bireyin karar verirken kullandığı stiller ve karar verme sürecinde kullandığı bu stillerin bireydeki özsaygı ve kaygı düzeyini ne derecede etkilediği açıklanmaktadır. Her bir karar verme stili, zaman baskısı ve çelişiklere çözüm bulmak amacıyla belli bir psikolojik stres düzeyi ile iç içe geçmiş durumdadır. Karar verme durumunda olan bireylerin temel amacı karar vermek zorunda olmanın getirdiği çatışma ve stresi azaltmak ya da tamamen ortadan kaldırmaktır (Mann vd., 1998).

2.6.4. Karar Verme Davranışını Etkileyen Faktörler

Birey, yaşam boyu sürekli olarak farklı alanlarda karşısına çıkan ve karar vermesini gerektiren çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Bu sorunlar karmaşık ya da basit olabilir. Bireyin içinde bulunduğu gelişim dönemi ve karar verilmesi gerektiren sorunun özellikleri verilen kararın niteliğini etkileyebilmektedir (Ersever, 1996). Bireysel kararlarda birey seçimini kendisi yapar. Bireysel karar veren kişilerin; kişilikleri, belleği, bilgiye başvurma sıklığı, kullandığı bilgi kaynakları, bakış açısı, değer yargıları ile birlikte tutumları ve kişisel amaçları önemli rol oynamaktadır. Ancak birey seçimini kendisi yapsa da bu seçim tamamen bağımsız kişiliğinin ürünü değildir. Çünkü toplumsal etkenler bireyin verdiği kararlarda etkili olmaktadır.

Karar verme davranışı üzerinde etkili olan diğer faktör bireysel farklılıklardır. Karar veren kişinin sahip olduğu nitelikler doğru ve kaliteli bir karar vermek için önemli bir dinamiktir. Bireylere sunulan alternatiflerin sayısı da karar vermede önemlidir. Çok alternatifli

olan kararlar, bireyler açısından daha fazla güçlük yaratmaktadır. Dolayısı ile yaşanabilecek kaygı durumu ile bireyler karar verme sürecinde zorlanmalar yaşayabilmektedirler (Atkinson ve diğ., 1999; Morgan, 2004). Benzer düşünceyi savunan Deniz'e (2004) göre de bireysel farklılıkların, karar verme davranışı üzerinde etkileri mevcuttur. Çok seçenekli karar alma süreçleri, bireyler açısından daha fazla güçlük ortaya çıkararak bireyde stres durumlarının yaşanmasına neden olabilmektedir.

Literatüre bakıldığında Köse'ye (2002) göre karar verme sürecini psikolojik yönden zihinsel ve iradeye dayalı çaba etkilemektedir. Belirlilik ya da belirsizlik durumları da bireyin aldığı karara yön verebilmektedir. Ayrıca bireylerin inanç, arzu ve gereksinimleri de karar vermeyi etkilemektedir.

Karar verme davranışını etkileyen bir diğer faktör olarak sosyal faktörleri ele alabiliriz. Örneğin; bireylerin aile üyelerine veya yakın çevrelerine karşı hissettikleri sorumluluk duygusu nasıl karar verileceğini etkiler. Ayrıca karar verme stratejilerinin kullanımı yaşa, duruma ve olaylara bağlı olarak değişebilmektedir (Can, 2009).

2.6.5. Karar Vermeyle İlgili Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

Lunneborg'un (1978) cinsiyet ve karar verme stilleri arasındaki ilişkiyi ele aldığı araştırmasında, lise ve üniversite öğrencilerinin karar verme stilleri arasında cinsiyet açısından herhangi bir farklılık görülmemiştir. Kızların ve erkeklerin planlı, bağımlı ve sezgisel karar verme stilleri puan ortalamalarının birbirine yakın olduğu, en yüksek ortalamanın ise sezgisel karar verme stiline ait olduğu bulunmuştur.

Phillips ve arkadaşlarının (1984), 243 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirdikleri araştırmada rasyonel karar verme stratejilerine sahip olan öğrencilerin problemlerden kaçınmak yerine onlara yaklaştıkları sonucuna ulaşmışlardır. Bağımlı karar verme stratejilerine sahip olan öğrencilerin ise problem durumlarına yaklaştıklarını fakat problem çözme yeteneklerine güvenmediklerini belirlemişlerdir.

Ormand ve arkadaşları (1992) tarafından, üniversite öğrencileri ile yaptıkları araştırma sonucuna göre yaşı daha büyük olan bireylerin yaşı daha küçük olanlara göre daha fazla bilgiye sahip oldukları ve daha yeterli karar verdikleri tespit edilmiştir.

2.6.6. Karar Vermeyle İlgili Yurt İçinde Yapılan Çalışmalar

Kuzgun (1992) tarafından yapılan bir çalışmada ergenlerle yetişkinlerin karar verme stratejileri arasında önemli bir farklılığın olmadığı belirlenmiştir. Bu bulgu, öğrenci grubunun lise son sınıfta olmalarından dolayı meslek seçimi ve diğer bazı önemli karar yaşantıları geçirdikleri bir dönemde bulunmaları, sistemli hareket etme zorunluluğu duymalarına ve karar verme davranışı bakımından bir yetişkinden beklenen olgunluğu göstermeleri yardımcı olmuş

olabilir şeklinde açıklanmıştır. Ya da karar verme davranışının yaş ile arttığı görüşü biraz daha erken yaşlardaki bireyler için daha geçerli bir durum olabileceği ifade edilmiştir. Ayrıca cinsiyet değişkeni açısından, erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla içtepisel karar verme stratejisini benimsedikleri, kız öğrencilerin ise erkek öğrencilere göre daha bağımlı karar verme stratejisi benimsedikleri ve daha az kararsızlık karar verme yaşadıkları sonucu tespit edilmiştir.

Köse'nin (2002) PDR birinci sınıf öğrencileriyle yaptığı araştırmada bulgularına göre öğrencilerin benimsedikleri karar verme stratejisi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin algıladıkları sosyoekonomik düzeye göre Mantıklı Karar Verme stratejisi açısından anlamlı düzeyde fark bulunmuştur. Sosyoekonomik düzeyini yüksek algılayanlarla sosyoekonomik düzeyini orta algılayanların İçtepisel Karar Verme stratejisini ve Kararsızlık stratejisini benimsedikleri tespit edilmiştir.

Tiryaki (1997) tarafından üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilen çalışmada İçtepisel Karar Verme stratejisini kız öğrencilerin erkeklerden daha çok benimsediklerini, 1. sınıf öğrencilerinin Kararsızlık Karar Verme puan ortalamasının 4. sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğunu, karar verme stratejisi puan ortalamalarında anne ve babalarının eğitim düzeyinin ise anlamlı bir farka yol açmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ersever (1996) tarafından mantıklı karar verme konusunda verilen bir eğitimin ve etkileşim grubu desteğinin, bireylerin içtepisel karar verme stilini kullanma eğilimlerini azaltmada ve mantıklı karar verme stillerini arttırmada etkili olup olmadığını ortaya çıkartmaya yönelik gerçekleştirdiği araştırmada, iki deney grubuna katılan öğrencilerin içtepisel ve mantıklı karar verme alt ölçeklerinden elde ettikleri ön ve son ölçümler arasındaki fark incelenmiştir. Sonuç olarak her iki uygulamanın sonunda grup üyelerinin içtepisel karar verme eğilimlerinde azalma, mantıklı karar verme eğilimlerinde ise artma tespit edilmiştir (Yiğit, 2005).

Karar verme stratejileri ile ilgili olarak yurt içinde yapılan araştırmalar incelendiğinde cinsiyet, sınıf düzeyi, anne baba eğitim düzeyi, ailenin gelir düzeyi, anne baba tutumları, sosyoekonomik düzey, kendine saygı, psikolojik ihtiyaçlar gibi değişkenlerin dikkate alındığı görülmüştür. Araştırma bulguları farklı örneklerde farklı sonuçları göstermektedir.

2.7. Evlilik ve Karar Verme Süreci

İnsanlar toplum içinde diğer insanlarla ilişki kurmaya göre kurgulanmış sosyal varlıklardır. Diğer insanlarla ilişkilerinde olduğu gibi karşı cinsle olan ilişkilere de ihtiyaç duymaktadırlar (Çaplı, 1992). Üniversite gençliği üzerinde yapılan araştırmalar, karşı cins

arkadaşlığının eş seçimini büyük bir oranda etkilediğini göstermiştir. Kişiler karşı cinsle arkadaşlıkları sırasında gelecekte kuracağı yuvada karşılaşılabilecekleri olası durum ve problemlerin bir kısmını yaşayıp deneyimlemektedirler. Bu deneyimler iki bireye birbirlerini tanımak adına fikir vermektedir. Bunun sonucunda da çiftler kriterlerine göre tercih yapmaktadırlar (Özabacı, 2004).

Evlilik kararının verilme yaşı ile ilgili olarak yapılan çalışma sonuçları gençlerin çok erken yaşlarda evlilik beklentisi içerisine girdiklerini göstermektedir. Genç yaşta bir ilişkiyi sürdürmek için gerekli olan iletişim becerilerinin, rollerin, beklentilerin farkında olmadan ani veya aceleci kararlar verilerek sağlıklı bir ilişki kurmak evliliğin boşanmayla sonuçlanmasına veya ilişkilerin mutsuz devam etmesine neden olabilmektedir (Duran & Hamamcı, 2010).

Çoban (2009) tarafından erken yaşta evliliğin genç kadınlar üzerindeki etkisini ortaya koyabilmek amacıyla yapılan bir araştırmada; kadınların evlilik kararının alınmasından başlayan süreçten aile yapısını oluşturan sürece kadar alınan kararlarda çoğunlukla söz sahibi olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun pek çok nedene bağlı oluşabileceği ancak erken yaşta evlenmenin bu noktada çok önemli olduğu sonucuna bağlanmıştır. Birey kendine özgü kimliği henüz geliştirememiş ve belli bir olgunluk kazanamamışken hayatını etkileyen önemli karar alması pek çok sorumlulukla karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Bu sorumlulukla karşı karşıya kalmadan önce bireyin karar verme süreçlerinin bilincinde olması son derece önem taşımaktadır.

Çok çabuk ve acele verilen kararlar zararlı olabilir ancak tam tersi durum kararı çok fazla geciktirmek de fırsatları kaçırmak anlamına gelebilmektedir. Uygun olan ise karar verme sürecini sistematik ve kapsamlı bir yaklaşımla ele almaktır. Karar verme yaşam kalitesini arttırmak ve hayatın amacını ilerletmek için bir temeldir (Saaty, 2001). Bir problem karşısında karar verirken kurulan model, gerçek sistemi ne kadar iyi temsil ederse, elde edilen sonuçların güvenilirliği de o kadar artar. Bu bağlamda bireylerin evliliğe ilişkin tutumlarını ve beklentilerini oluştururken güvenilir sonuçlara ulaşabilmeleri için gerçekçi bir karar verme sürecinden geçmeleri gerektiğini ifade edebiliriz.

Aytaç ve Bayram (2006) evliliklerin genellikle bir seçme süreci sonucunda gerçekleştiğini belirtmişlerdir. Eş tercihinde benzerlik ve bütünleme olmak üzere iki temel ilke vardır. Benzerlik ilkesi benzerlerin birbirini çektiği gerçeği üzerine kurulmuştur. Buna karşılık "Bütünlenme ilkesi" eşlerin özellikle kişilik açısından karşıtların birbirini çektiği gerçeğine dayanmaktadır. Uyuşmazlığın daha az görülmesine bağlı olarak da benzerlik ilkesinin daha geçerli olduğu yolunda izlenim sunmaktadır (Akt: Tüzemen & Özdağoğlu, 2007).

Aşk, karşı cinste fiziksel çekiciliği olan, yaş olarak birbirine yakın herhangi birine karşı duyulan hisler olarak yorumlanabilir. Ancak evlilik kararı ise romantik bir aşka bağlı olarak alınmaz, oluşumu için belirli bir süreç gerektiren ve bağlılığı ifade eden sevme kararına dayanılarak alınır. Bu durum sistematik ve kapsamlı karar verme süreçlerinin önemini destekler niteliktedir (Tüzemen & Özdağoğlu, 2007).

Tacoğlu (2011), tarafından yapılan bir araştırmada Türkiye'nin çeşitli bölgelerinde gerçekleştirilen geleneksel evlilik çeşitleri ele alınmıştır. Evlilik çeşitleri incelenirken evliliğin yapılmasında karar vericilerin kim ya da kimler olduğunun belirlenmesi de amaçlanmıştır. Sonuç olarak evliliğe karar verenlerin tarafların aileleri olduğu belirlenmiştir. Evliliğe karar veren erkekler bu kararı ekonomik durumları başkasıyla evliliği mümkün kılmadığından verdiklerini ifade etmişlerdir (Tacoğlu, 2011). Bu bağlamda sosyoekonomik düzey, toplumun kadına bakış açısı, anne baba isteği gibi faktörlerin bireylerin evliliğe karar verme süreçlerini etkilediğini söyleyebiliriz.

Gençler yetişkin bireyler evlilik kararını verirken değişik tercihlerde bulunmaktadır. Genellikle tercih ettikleri karar verme biçimi, evleneceği kişiyle birlikte evlenme kararı verdikten sonra ailelerinin rızasını alacakları şeklindedir. Ceylan'ın yaptığı çalışmada gençlerin % 79,3' evlilik kararını kendi vermek düşüncesinde oldukları görülmektedir (Ceylan,1994). Benzer şekilde Yılmaz (2012) tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmada gençlerin yaklaşık % 70'i evlenme kararını kendisi vereceğini ve bu konuda ailesine de danışacağı düşüncesinde oldukları görülmüştür (Yılmaz, 2012). Bu bilgiler ışığında gençlerin evlenme kararlarını evlenecekleri kişiyle birlikte vermek istedikleri görülmektedir.

Gençlerin tercih ettiği bir diğer karar verme şekli ise genellikle görücü usulü evlilik tercihi şeklinde görülen evlilik kararının aile ile birlikte vermek veya kararı tamamen aileye bırakmak şeklindedir. Nitekim Yılmaz'ın üniversite öğrencileriyle yaptığı araştırma sonucunda gençlerin yaklaşık % 24'ü evlenme kararını ailele birlikte veririz veya ailem nasıl karar verirse o şekilde olur düşüncesinde olduklarına ulaşılmıştır (Yılmaz, 2012). Bu durumun oluşmasında tercih edilen evlenme şeklinin etkili olduğu söylenebilir.

Her bir evlenme kararı verme şekli kendi içinde değişik olumlu ve olumsuz yanları olan bir karar tercihidir. Evlilik kararını vermede kendi görüşleri ile birlikte ailenin de görüşlerine başvurarak ve bu kararı farklı açılardan gözden geçirerek veren gençlerin daha doğru karar verecekleri söylenebilir. Çünkü evlilik kararının verilmesi birçok aşamadan sonra gerçekleşmesi gereken bir süreçtir. Başkalarına tamamen bağımlı karar almak ya da aniden ve tepkisel karar almak bireyin yaşamını derinden etkileyecek hatalara neden olabilir. Bu sebeple

hatalı ve yanlış bir karar vermemek için iyi düşünmek, araştırmak değişik aşamaları doğru bir şekilde ele alıp değerlendirmek gerekmektedir (Koroğlu, 2013).

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, araştırmada kullanılan ölçme ve değerlendirme araçları ve çalışmaya ilişkin işlem hakkında genel bilgilere yer verilmiştir.

3.1.Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada psikolojide kullanılan bilimsel araştırma yöntemlerinden “İstatistiksel (Korelasyonel)” araştırma yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, farklı değişkenler arasındaki ilişkileri ortaya koymayı amaçlayan araştırmalarda kullanılmaktadır. Bu araştırmada üniversite öğrencilerinin evlilik tutumu ve karar verme stratejileri arasındaki ilişki ortaya koyulmaya çalışılmıştır.

3.2.Araştırmanın Evreni ve Örneklemini

Araştırmaya 2017-2018 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde bulunan Üsküdar Üniversitesi'nin farklı fakülte ve bölümlerinde öğrenim gören rastgele seçilen 100 öğrenci alınmıştır. Katılımcı seçiminde farklı yaş gruplarına ve cinsiyetlere yer vermeye özen gösterilmiştir. Araştırmaya katılan katılımcıların tamamı bekârdır. Anket uygulaması sınıf ortamında gönüllülük esasına göre gerçekleştirilmiştir.

3.3.Verilerin Analizi

Katılımcılardan elde edilen veriler araştırmacı tarafından kodlanmış ve IBM SPSS 21.0 Windows paket programına aktararak analiz edilmiştir. Oluşan verilerin normal dağılıp dağılmadığını tespit edilmesi için “Normallik Testi” gerçekleştirilmiş ve “Kolmogorov-Smirnov Testi” sonuçlarına göre verilerin normal dağılmadığı sonucuna varılmıştır. Araştırmada kullanılan ölçekler ile araştırmaya katılan bireylerin sosyodemografik özellikleri bakımından farklılık gösterip göstermediğini test etmek için “Non-Parametrik” testlerde kullanılan “Mann-Withney U” ve “Kruskal-Wallis” kullanılmıştır. Örneklemini oluşturan bireylerin sosyodemografik özelliklerinin belirlenmesi için “Frenkans” analizi yapılmıştır. Araştırmaların hipotezlerinin incelenmesi için “Non-Parametrik” testlerde kullanılan “Spearman Sıra Farkları Korelasyonu” testi uygulanmıştır.

3.4.Veri Toplama Araçları

3.4.1. Kişisel Bilgi Formu (KBF)

Örneklemin sosyodemografik özellikleri hakkında veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan bu form toplam 7 sorudan oluşmaktadır.

Bu sorular katılımcının yaşı, cinsiyeti, sosyoekonomik düzeyi, ilişki durumu, psikiyatrik rahatsızlığın olup olmaması, evlilik ile ilgili planları ve aşk evliliği ya da mantık evliliği düşüncesinin mi yakın geldiği ile ilgili araştırmanın konusu çerçevesinde ihtiyaç duyulan verileri elde etmeye yönelik olarak hazırlanmıştır.

3.4.2. İnönü Evlilik Tutum Ölçeği

Genç yetişkin bireylerin evliliğe yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmaları yapılmıştır. Ölçek toplam 21 maddeden oluşmaktadır. Kâğıt-kalem testi olduğu için uygulanması kolaydır ve soru sayısı az olduğu için uygulama süresi açısından ekonomiktir. Ölçek 5'li likert tipindeki derecelemelerden oluşmaktadır. Bunlar Hiç katılmıyorum (1), Nadiren katılıyorum (2), Biraz katılıyorum (3), Katılıyorum (4) ve Kesinlikle katılıyorum (5) şeklindedir. Elde edilen puanın yüksek olması evliliğe yönelik olumlu tutumu, düşük puan ise evliliğe yönelik olumsuz tutumu ifade etmektedir (Bayoğlu & Atli, 2014).

3.4.3. Karar Stratejileri Ölçeği

Bireylerin benimsedikleri karar verme stratejilerini belirlemek amacıyla Prof. Dr. Yıldız KUZGUN tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 40 sorudan oluşmaktadır. Her alt strateji için 10 soru bulunmaktadır. Ölçek 4'lü likert tipindeki derecelemelerden oluşmaktadır. Ergenler ve yetişkinlere uygulanabilmektedir. Dolayısıyla uygulanan yaş grubu oldukça geniştir. Kâğıt-kalem testi olduğu için uygulanması kolaydır ve hem bireysel hem de gruba yönelik olarak uygulanabilmektedir. Soru sayısı az olduğu için uygulama süresi açısından ekonomiktir. Güvenilirlik geçerlilik çalışmaları ayrıntılı şekilde yapılmıştır. Türk kültürüne uygun şekilde geliştirilmiştir. Puanlaması kolaydır. Reverse maddeleri vardır (Kuzgun & Bacanlı, 2005).

Ölçekte mantıklı, içtepisel, bağımlı ve kararsız olmak üzere toplamda 4 tip karar stratejisi bulunmaktadır. Cevap seçenekleri 4 tanedir. Seçenekler 1'den 4'e kadar değer almaktadır. Her karar stratejisi için 10 soru bulunduğu için her karar stratejisi için alınabilecek minimum puan 10, maksimum puan 40'tır. Mantıklı karar strateji puanını ölçen sorular 2, 3, 6, 9, 27, 29, 33, 34, 38 ve 40. sorulardır. İçtepisel karar strateji puanını ölçen sorular 1, 11, 15, 17, 18, 21, 26, 28, 32 ve 35. sorulardır. Bağımlı karar strateji puanını ölçen sorular 4, 10, 12, 14, 19, 22, 25, 30, 31 ve 37. sorulardır. Altı çizili maddeler reverse maddeler olup tersten puanlanmaktadır. Kararsızlık strateji puanını ölçen sorular 5, 7, 8, 13, 16, 20, 23, 24, 36 ve 39. sorulardır. Testten kişinin mantıklı karar strateji puanının maksimum seviyede olması

beklenirken, diğer alt strateji puanlarının minimum seviyede olması beklenmektedir (Kuzgun & Bacanlı, 2005).

3.5.İşlem Yolu

Tez konusuna ilişkin gerekli literatür çalışması yapıldıktan sonra geçerlilik ve güvenilirlik analizi yapılmış olan İnönü Evlilik Tutum Ölçeği ve Karar Stratejileri Ölçeği kullanılmaya karar verilmiştir. Üniversite öğrencilerine ulaşmak için, İstanbul ili temel alınarak 6 üniversite belirlenmiştir. Bu üniversitelerde öğrenim gören öğrencilerle yüz yüze iletişime geçilmiştir. Bazı özel durumlarda internet üzerinden ulaştırılan ölçeklere de yine gönüllülük esası çerçevesinde katılım sağlanmıştır. Ölçek sınıflarda yalnızca bekar olan öğrencilere yaş sınırı olmaksızın gönüllülük esası çerçevesinde uygulanmıştır.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın hipotezleri ışığında örneklemden elde edilen verilerin istatistiksel analizlerinden elde edilen bulgular tablolar ile birlikte verilmektedir.

Tablo 1. Örneklemi Oluşturan Bireylerin Sosyo-Demografik Özellikleri

DEĞİŞKEN		N	%
Cinsiyet	Kadın	50	50,0
	Erkek	50	50,0
Yaş	18-20 Yaş	79	79,0
	21-30 Yaş	21	21,0
Sosyo-ekonomik düzey	Düşük	7	7,0
	Orta	88	88,0
	Yüksek	5	5,0
Herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığınız var mı?	Evet	3	3,0
	Hayır	97	97,0
Flört/evli ilişkiniz var mı?	Evet	33	33,0
	Hayır	67	67,0
Evlilik ile ilgili planlar yaptınız mı?	Evet	38	38,0
	Hayır	62	62,0
Aşk evliliğimi yoksa mantık evliliğimi size daha yakın geliyor?	Aşk	82	82,0
	Mantık	18	18,0

Tablo 2. Örneklem Grubunun Tanıtıcı Özellikleri İle Evlilik Tutum Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması

DEĞİŞKEN		N	$\bar{x}$	SS	χ^2 / U	p
Cinsiyet	Kadın	50	75,82	18,34	968,00	,052
	Erkek	50	81,46	15,85		
Yaş	18-20 Yaş	79	79,82	15,81	724,50	,374
	21-30 Yaş	21	74,19	21,88		
Sosyo-ekonomik düzey	Düşük	7	76,14	30,45	1,372	,504
	Orta	88	78,93	16,50		
	Yüksek	5	77,00	8,25		
Herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığınız var mı?	Evet	3	71,00	0,00	61,50	,089
	Hayır	97	78,88	17,50		
Flört/evli ilişkiniz var mı?	Evet	33	84,73	8,83	879,00	,097
	Hayır	67	75,64	19,56		
Evlilik ile ilgili planlar yaptınız mı?	Evet	38	86,42	8,80	745,00	,002
	Hayır	62	73,87	19,42		
Aşk evliliğimi yoksa mantık evliliğimi size daha yakın geliyor?	Aşk	82	80,79	16,65	379,00	,001
	Mantık	18	68,83	17,17		

Bireylerin Evlilik Tutum Ölçeği'nden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir ($U=968,00$; $p=,052$; $p>0,05$).

Bireylerin Evlilik Tutum Ölçeği'nden aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir ($U=724,50$; $p=,374$; $p>0,05$).

Bireylerin Evlilik Tutum Ölçeği'nden aldıkları puanların sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir [$\chi^2(2)=1,372$; $p=,504$; $p>0,05$].

Bireylerin Evlilik Tutum Ölçeği'nden aldıkları puanların psikiyatrik rahatsızlığın olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir ($U=61,50$; $p=,089$; $p>0,05$).

Bireylerin Evlilik Tutum Ölçeği'nden aldıkları puanların flört/evli ilişkisinin olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=879; p=,097;p>0,05).

Bireylerin Evlilik Tutum Ölçeği'nden aldıkları puanların evlilik ile ilgili planların olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir (U=745; p=,002;p<0,05). Evlilik ile ilgili plan yapanların ölçekten aldıkları ortalama puanların, plan yapmayanlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bireylerin Evlilik Tutum Ölçeği'nden aldıkları puanların aşk ya da mantık evliliği durumu değişkenine göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir (U=379; p=,001;p<0,05). Buna göre aşk evliliği düşünenlerin ölçekten aldıkları ortalama puanların, mantık evliliği düşünenlere göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Örneklem Grubunun Tanıtıcı Özellikleri İle Karar Stratejileri Ölçeği Mantıklı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması

DEĞİŞKEN		N	$\bar{x}$	SS	x^2 / U	p
Cinsiyet	Kadın	50	28,24	4,56	1085,00	,254
	Erkek	50	29,02	3,71		
Yaş	18-20 Yaş	79	28,67	3,71	780,00	,674
	21-30 Yaş	21	28,48	5,63		
Sosyo-ekonomik düzey	Düşük	7	27,00	2,00	3,261	,196
	Orta	88	28,86	4,32		
	Yüksek	5	26,80	2,17		
Herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığınız var mı?	Evet	3	28,00	0,00	127,500	,715
	Hayır	97	28,65	4,22		
Flört/evli ilişkiniz var mı?	Evet	33	29,91	3,70	771,500	,014
	Hayır	67	28,00	4,25		
Evlilik ile ilgili planlar yaptınız mı?	Evet	38	29,47	5,06	992,00	,185
	Hayır	62	28,11	3,44		
Aşk evliliğimi yoksa mantık evliliğimi size daha yakın geliyor?	Aşk	82	28,70	4,22	707,50	,784
	Mantık	18	28,33	3,93		

Bireylerin Mantıklı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=1085,00; p=,254; p>0,05).

Bireylerin Mantıklı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=780,00; p=,674;p>0,05).

Bireylerin Mantıklı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir [$\chi^2(2)=3,261$; p=,196; p>0,05].

Bireylerin Mantıklı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların psikiyatrik rahatsızlığın olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=127,50; p=,715; p>0,05).

Bireylerin Mantıklı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların flört/evli ilişkisinin olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir (U=771,500; p=,014;p<0,05). Buna göre flört/evli ilişkisi olanların ölçekten aldıkları ortalama puanların, flört/evli ilişkisi olmayanlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bireylerin Mantıklı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların evlilik ile ilgili planların olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=992; p=,185;p>0,05).

Bireylerin Mantıklı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların aşk ya da mantık evliliği durumu değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=707,50; p=,784;p>0,05).

Tablo 4. Örneklem Grubunun Tanıtıcı Özellikleri İle Karar Stratejileri Ölçeği İçtepkisel Karar Strateji Alt Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması

DEĞİŞKEN		N	$\bar{x}$	SS	x^2/U	p
Cinsiyet	Kadın	50	24,66	4,79	1201,00	,735
	Erkek	50	24,42	4,32		
Yaş	18-20 Yaş	79	24,41	4,23	751,00	,505
	21-30 Yaş	21	25,05	5,65		
Sosyo-ekonomik düzey	Düşük	7	22,86	3,93	4,214	,122
	Orta	88	24,50	4,63		
	Yüksek	5	27,60	1,95		
Herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığınız var mı?	Evet	3	29,00	0,00	49,500	,052
	Hayır	97	24,40	4,54		
Flört/evli ilişkiniz var mı?	Evet	33	25,12	5,37	939,00	,221
	Hayır	67	24,25	4,08		
Evlilik ile ilgili planlar yaptınız mı?	Evet	38	25,79	5,00	854,00	,021
	Hayır	62	23,77	4,09		
Aşk evliliğimi yoksa mantık evliliğimi size daha yakın geliyor?	Aşk	82	24,72	4,16	677,50	,586
	Mantık	18	23,72	6,06		

Bireylerin İçtepkisel Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir ($U=1201,00$; $p=,735$; $p>0,05$).

Bireylerin İçtepkisel Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir ($U=751,00$; $p=,505$; $p>0,05$).

Bireylerin İçtepkisel Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir [$\chi^2(2)=4,214$; $p=,122$; $p>0,05$].

Bireylerin İçtepkisel Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların psikiyatrik rahatsızlığın olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=49,50; p=,052; p>0,05).

Bireylerin İçtepkisel Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların flört/evli ilişkisinin olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=939,00; p=,221;p>0,05).

Bireylerin İçtepkisel Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların evlilik ile ilgili planların olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir (U=854; p=,021;p<0,05). Buna göre evlilik ile ilgili plan olanların ölçekten aldıkları ortalama puanların, evlilik ile ilgili plan olmayanlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bireylerin İçtepkisel Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların aşk ya da mantık evliliği durumu değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=677,50; p=,586;p>0,05).

Tablo 5. Örneklem Grubunun Tanıtıcı Özellikleri İle Karar Stratejileri Ölçeği Bağımlı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması

DEĞİŞKEN		N	$\bar{x}$	SS	χ^2 / U	p
Cinsiyet	Kadın	50	22,36	3,86	1243,00	,961
	Erkek	50	22,28	2,20		
Yaş	18-20 Yaş	79	22,51	2,95	703,50	,282
	21-30 Yaş	21	21,62	3,72		
Sosyo-ekonomik düzey	Düşük	7	24,57	1,62	5,498	,064
	Orta	88	22,18	3,23		
	Yüksek	5	21,60	0,89		
Herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığınız var mı?	Evet	3	22,00	0,00	139,500	,903
	Hayır	97	22,33	3,17		
Flört/evli ilişkiniz var mı?	Evet	33	22,73	2,54	914,00	,157
	Hayır	67	22,12	3,38		
Evlilik ile ilgili planlar yaptınız mı?	Evet	38	21,37	2,91	883,00	,035
	Hayır	62	22,90	3,13		
Aşk evliliğimi yoksa mantık evliliğimi size daha yakın geliyor?	Aşk	82	22,32	3,25	736,50	,989
	Mantık	18	22,33	2,59		

Bireylerin Bağımlı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir ($U=1243,00$; $p=,961$; $p>0,05$).

Bireylerin Bağımlı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir ($U=703,50$; $p=,282$; $p>0,05$).

Bireylerin Bağımlı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir [$\chi^2(2)=5,498$; $p=,064$; $p>0,05$].

Bireylerin Bağımlı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların psikiyatrik rahatsızlığın olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir ($U=139,50$; $p=,903$; $p>0,05$).

Bireylerin Bağımlı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların flört/evli ilişkisinin olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=914,00; p=,157;p>0,05).

Bireylerin Bağımlı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların evlilik ile ilgili planların olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir (U=883; p=,035;p<0,05). Buna göre evlilik ile ilgili plan olanların ölçekten aldıkları ortalama puanların, evlilik ile ilgili plan olmayanlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Bireylerin Bağımlı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların aşk ya da mantık evliliği durumu değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=736,50; p=,989;p>0,05).

Tablo 6. Örneklem Grubunun Tanıtıcı Özellikleri İle Karar Stratejileri Ölçeği Kararsızlık Strateji Alt Ölçeği'nden Alınan Puanların Karşılaştırılması

DEĞİŞKEN		N	$\bar{x}$	SS	x^2 / U	p
Cinsiyet	Kadın	50	24,44	6,12	1022,500	,115
	Erkek	50	22,52	4,53		
Yaş	18-20 Yaş	79	23,38	5,36	800,00	,802
	21-30 Yaş	21	23,86	5,86		
Sosyo-ekonomik düzey	Düşük	7	21,14	3,76	1,456	,483
	Orta	88	23,70	5,66		
	Yüksek	5	22,80	1,64		
Herhangi bir psikiyatrik rahatsızlığınız var mı?	Evet	3	24,00	0,00	130,500	,761
	Hayır	97	23,46	5,52		
Flört/evli ilişkiniz var mı?	Evet	33	23,79	6,04	1078,500	,842
	Hayır	67	23,33	5,16		
Evlilik ile ilgili planlar yaptınız mı?	Evet	38	23,37	5,32	1170,00	,955
	Hayır	62	23,55	5,56		
Aşk evliliğimi yoksa mantık evliliğimi size daha yakın geliyor?	Aşk	82	23,88	5,46	552,50	,095
	Mantık	18	21,67	5,11		

Bireylerin Kararsızlık Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların cinsiyet değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=1022,50; p=,115; p>0,05).

Bireylerin Kararsızlık Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların yaş değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=800; p=,802;p>0,05).

Bireylerin Kararsızlık Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir [$\chi^2(2)=1,456$; p=,483; p>0,05].

Bireylerin Kararsızlık Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların psikiyatrik rahatsızlığın olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=130,50; p=,761; p>0,05).

Bireylerin Kararsızlık Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların flört/evli ilişkisinin olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=1078,50; p=,842;p>0,05).

Bireylerin Kararsızlık Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların evlilik ile ilgili planların olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=1170; p=,955;p>0,05).

Bireylerin Kararsızlık Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların aşk ya da mantık evliliği durumu değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir (U=552,50; p=,095;p>0,05).

Tablo 7. Evlilik Tutum Ölçeği ile Karar Stratejileri Ölçeği Alt Boyutları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

		Mantıklı Karar Strateji Puanı	İçtepesel Karar Strateji Puanı	Bağımlı Karar Strateji Puanı	Kararsızlık Strateji Puanı
Evlilik Tutum Ölçeği (Toplam Puan)	Korelasyon	,056	,137	-,072	-,004
	p	,577	,173	,475	,965

Evlilik Tutum Ölçeği (Toplam Puan) ile Mantıklı ve İçtepesel Karar Strateji Puanı arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı olmayan bir ilişki belirlenmiştir (p>,05). Evlilik Tutum Ölçeği (Toplam Puan) Bağımlı Karar ve Kararsızlık Strateji Puanı arasında negatif yönde anlamlı olmayan bir ilişki belirlenmiştir (p>0,05).

BÖLÜM V

5. TARTIŞMA

Bireylerin evlilik tutum ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet, yaş, sosyoekonomik düzey, psikiyatrik rahatsızlığının olup olmaması, evli ya da flört ilişkisinin olup olmaması değişkenlerine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı saptanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen cinsiyet değişkeninin evlilik tutumunu anlamlı derece farklılaştırmadığı bulgusunu Valerian, (2003); Memani, (2003) tarafından yapılan bazı araştırma sonuçları destekler yöndedir. Bu araştırma sonuçlarına göre de kız ve erkek öğrenciler arasında önemli düzeyde farklılık olmadığı belirtilmiştir. Ancak Alqashan ve Alkandari (2010), cinsiyet ile evlilik tutumları arasındaki ilişkiyi ele alan araştırma sonucunda kız öğrencilerin evlilik tutumlarının erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğunu belirtmişlerdir. Buna paralel olarak Servaty ve Weber'in (2011) üniversite öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada da kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre evlilik tutumlarının daha olumlu olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma sonuçları ise araştırma bulgusu ile örtüşmemektedir. Yapılan çalışmalar arasındaki bu farklılık öğrencilerin yetiştirildikleri aile yapıları, coğrafi bölge farklılıkları, araştırmaların farklı zamanlarda yapılmış olması ya da toplumsal cinsiyet rolleri ile açıklanabilir. Toplumsal cinsiyet rolleri bireyler arasındaki fizyolojik farklılıkların dışında toplum tarafından kişilerin nasıl görüldüğü, nasıl algılandığı ve nasıl davranılmasını beklediği gibi atfedilen birtakım değerleri ve rolleri ifade etmektedir. Toplum tarafından bireylere yüklenen bu özelliklere göre erkekler kadınlara göre daha baskın, bağımsız ve evin geçimini sağlayan bir konumda iken, kadın erkeğe kıyasla daha bağımlı, uyumlu, ev işleri ile daha çok ilgilenip çocukların bakımını üstlenen konumdadır (Sakallı ve Curun, 2004). Kadınların daha erken yaşta evlenip çocuk sahibi olmaları anlayışı yaygınken, erkeklerin askerlik görevini yapması, çalışması, maddi anlamda birikim yapmasından sonra evlenmesi gerektiği anlayışı hakimdir. Ancak son yıllarda kadınlar çalışma hayatına daha fazla girmeye başlamıştır. Buna bağlı olarak da kadınların da yaşamlarında evliliğin ikinci planda olması anlayışı yaygınlaşmaya başlamıştır. Bu araştırma bulgusuna göre kadın ve erkek evlilik tutumlarının anlamlı derecede farklılaşmaması üniversite öğrencilerinin geleneksel toplumsal cinsiyet rollerinden sıyrılmaya başlaması olarak yorumlanabilir. Bu bilgi ışığında Bener ve Günay (2013) tarafından yapılan bir çalışmada ilgi çekici bir bulgu, kız ve erkek öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıflara göre evlilik ve aile yaşamına ilişkin tutum puanlarıdır. Elde edilen sonuçlara göre kız öğrencilerin sınıf seviyesi yükseldikçe evlilik

tutum puanları azalmaktadır. Bu bağlamda kız öğrencilerin öğrenim düzeyi yükseldikçe evlilik tutumları geleneksel bakış açısından uzaklaşmaktadır. Bu bulguya karşılık Vefikauluçay ve arkadaşlarının (2007) yaptıkları çalışmada ise erkeklerin evlilik ve aile yaşamı ile ilgili alanlarda daha geleneksel bakış açısına sahip oldukları saptanmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre yaş değişkeninin evlilik tutumunu anlamlı derece farklılaştırmadığı saptanmıştır. Bu durum ilk olarak ülkemizde evlenme yaşının son yıllarda artması ile açıklanabilir. TÜİK 2011 yılı verilerine göre ortalama ilk evlenme yaşı erkekler için 26,6, kadınlar için 23,3'tür. 2016 yılı verilerine göre ortalama ilk evlenme yaşı, erkekler için 27,1, kadınlar için 24 olmuştur. Bu veriler son beş yılda ülkemizde evlenme yaşının yükseldiğini kanıtlar niteliktedir. İkinci olarak araştırmaya katılanların %79'unu 18-20 yaş arası bireyleri kapsadığı düşünüldüğünde literatürde değinilen Arnett' in beliren yetişkinlik evresine denk geldiği görülmektedir. Evlilik, anne ve baba olma, eğitimi tamamlama ve kendine ait bir evde yaşama gibi yetişkinliğe geçiş kriterleri daha erken yaşlardan yirmili yaşların sonuna doğru ilerlemiştir. Buna bağlı olarak evlilik tutumunun yaş değişkenine göre farklılaşmaması bulgusu, son yarım yüzyılda yetişkinliğe geçişte, ortalama 18-29 yaşlar arasındaki bireylerin ve hatta yetişkinlerin rollerinde değişiklikler olmasıyla açıklanabilir. Ondaş (2007) tarafından yapılan bir çalışmada katılan öğrencilerin %52.2'sinin en uygun evlenme yaşını 26-29 yaşları olarak gördüğü belirtilmiştir. Kılıç ve diğerleri (2007) tarafından yapılan çalışmada ise, araştırma kapsamına alınan gençlerin büyük çoğunluğunun (%56.6), evlenme yaşı olarak 25-28 yaş arasını uygun bulduklarını ifade etmişlerdir. Bununla birlikte Kasapkara ve Kasapkara (2014) tarafından yapılan çalışmada yaş değişkeni irdelendiğinde 20-22 yaş arasındaki erkeklerle 29-30 yaş grubundaki erkeklerin almış olduğu puanlar arasında anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı görülmüştür. Küçük yaş grubundaki katılımcıların eş seçiminde daha fazla kriter ortaya koymaları nedeniyle yapılan evliliklerde aranılan kriterlerin sağlanamaması durumunda boşanma olaylarının sıklaşması neticesini vermektedir. Üst yaş grubuna dâhil olan katılımcılar da ise eşte aranılan kriterlerin asgari düzeye çekildiği aile kurma yolunda ortaya çıkması muhtemel problemleri azaltma eğiliminde olduklarını göstermektedir. Bu araştırma sonucu değerlendirildiğinde de genç yetişkinlik dönemindeki bireylerin evliliğe tutumlarının daha olumlu olduğu görülmektedir.

Araştırma bulgusuna göre sosyoekonomik düzey değişkeni ve evlilik tutumu arasında anlamlı düzeyde farklılaşan ilişki saptanmamıştır. Buna karşılık Gilman, Kawachi, Fitzmaurice ve Bulca (1993) tarafından yapılan sosyoekonomik düzey ile evlilik tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmalara bakıldığında, düşük sosyoekonomik düzeyde bulunan ailelerde yetişen bireylerin evliliğe yönelik olumsuz tutumlar geliştirdiklerini

belirtmişlerdir (Akt: Soysal vd., 2016). Ekonomik sıkıntılar, bireylerin ihtiyaçlarını yetersiz düzeyde karşılamaktadır. Buna bağlı olarak da çocukluk yaşantılarındaki olumsuzluklar, bireylerin evliliğe yönelik olumsuz tutumlar geliştirmesine neden olmaktadır. Lach (1999) tarafından yapılan araştırma bulgusuna göre de ekonomik güçlükler yaşayan aile bireylerinin üzerinde stres yaratmakta ve çiftler arasında anlaşmazlık, çatışmalara yol açmaktadır. Bu tür aileden gelen çocukların, anne babasının ilişkilerine dair gözlemleri de evliliğe yönelik olumsuz tutumlar geliştirmelerine neden olabilmektedir (Akt: Soysal vd., 2016). Araştırma sonuçlarındaki bu farklılık bireylerin kişilik özellikleri, zgven, geleceğe yönelik beklenti gibi farklılıklara sahip olmalarıyla açıklanabilir. Ayrıca katılımcıların büyük oğunlu (%88) sosyoekonomik düzeyini orta olarak ifade etmişlerdir. Buna bağlı olarak anlamlı yönde ilişki çıkmaması düşük ve yüksek sosyoekonomik düzeye sahip bireylerin oranlarının az olması ile de açıklanabilir.

Araştırma bulgusuna göre bireylerin psikiyatrik rahatsızlığının olup olmaması ile evlilik tutumu arasında anlamlı düzeyde ilişki saptanmamıştır. Literatüre bakıldığında zgurlu'ya (1990) göre evlilik, birbirinden farklı ilgi, istek ve gereksinimlere sahip iki insanın, birlikte yaşamak, hayatı paylaşmak, ocuk sahibi olmak gibi amaçlarla kurdukları ilişkiler sistemini ifade etmektedir. Özgüven (2001) ise kişilerin eş seçerken birbirlerinin özelliklerini iyi tanımaları, gerçekçi beklentiler oluşturmaları, evliliğin olabilir olup olmayacağı konusunda bilinçli bir değerlendirme yapmaları gerektiğini ifade etmektedir. Buradan hareketle psikiyatrik rahatsızlığı bulunan bireylerin gerçekçi değerlendirme yapabilme, evliliğin getirdiği sorumlulukları yerine getirme, tutarlı davranışlar sergileme konularında problem yaşayabileceğini söyleyebiliriz.

Bireylerin Evlilik Tutum lği'nden aldıkları puanların flört/evli ilişkisinin olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı bulgulanmıştır. Ancak Karabacak ve ifti (2016) tarafından yapılan niversite ğrencilerinin romantik ilişkilerindeki akılcı olmayan inançları ile evlilik tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği çalışma sonucuna göre bir romantik ilişkiye sahip olan öğrencilerin evliliğe ilişkin tutumlarının ilişkisi olmayan öğrencilere göre daha olumlu olduğu sonucu bulgulanmıştır. Bu bulgu ile romantik ilişki yaşamakta olan bireyin gelecekte yaşayacağı evlilik ilişkisine bir hazırlık yaptığı söylenebilir. Literatüre bakıldığında araştırma bulgularındaki bu farklılığın nedeni şu şekilde ele alınabilir. Arnett' in sanayileşişmiş toplumlarda görülmekte olan beliren yetişkinlik kavramına göre birey, bu evrede yaşam sürecinde yetişkinliğe geçişte kendini arada hissetme dönemindedir. Evlenmek ve anne baba olma sorumluluklarını almak yetişkin görevleri olarak görülmektedir (Arnett, 2000; 2004, akt., Atak, 2005). Dolayısıyla rneklem

grubunu oluşturan üniversite öğrencisi bireylerin beliren yetişkinlik döneminde olduğu göz önünde bulundurulduğunda flört ilişkisinin olup olmaması durumu ile evliliğe tutumu arasında ilişki bulunmayabilir. Ayrıca araştırmalar arasındaki bu farklılık eğitim süresi, evlilik yaşının uzaması, eğitilmiş anne ve baba, değişen toplumsal cinsiyet rolleri gibi durumların bireylerin evliliğe bakış açısını değiştirmesi ile ilgili olabilir.

Bulgularda evlilik ile ilgili plan yapan bireylerin ölçekten aldıkları ortalama puanların, plan yapmayanlara göre yüksek olduğu tespit edilmiştir. Pınar (2008) tarafından yapılan üniversite son sınıf öğrencilerinin evliliğe bakış açısı konulu araştırmasında öğrencilerin geneli tarafından, ciddi bir ilişkisi olduğu, beraber olduğu kişi ile ileride evlenmeyi düşündüğü, ancak evlilik için aceleci olmadıkları belirtilmiştir. Öğrencilerin beraber olduğu kişi ile ileride evlenmeyi düşünmeleri araştırma bulgusu ile örtüşmektedir. Bireylerin evlilik için aceleci olmamaları bulgusu da yapılan değerlendirmede eğitilmiş annelerin bu sonuç üzerinde etkili olduğu saptanmıştır. Bu bulgulardan hareketle öğrencilerin evlilik hayatına bilişsel, duyuşsal ve davranışsal olarak hazırlanması onların evliliğe daha olumlu bakmalarına etki etmiş olabilir.

Bulgulara bakıldığında aşk evliliği düşünen bireylerin evlilik tutumu, mantık evliliği düşünen bireylerin evlilik tutumuna göre yüksek olduğu saptanmıştır. İlgili literatüre bakıldığında aşka ilişkin çalışmaların büyük bir çoğunluğunun aşık olmanın yarattığı olumlu duygulara odaklandığı görülmektedir. Lee'nin çok boyutlu aşk tanımlamaları kuramına göre ise farklı aşk biçimleri kişilere yalnız olumlu duygular yaşatmayacağı yönündedir. Bu kurama göre bazı aşk biçimlerinin olumlu duygularla bazı aşk biçimlerinin ise olumsuz duygularla ilişkili olabileceği ileri sürülebilir. Yapılan araştırmalar tutkulu aşk yaşayan bireylerin daha çok olumlu duygular yaşadığını göstermektedir. Bunun yanı sıra Lee'ye göre, insanlar gençken aşkı daha çok oyun gibi görürler, daha çok tutkuyla ve daha çok sahiplenici biçimde ilişkilerine bağlanmaktadır. Bununla beraber insanlar yaşları ilerledikçe daha çok mantıklı ve arkadaşça aşkı tercih etmektedirler (Büyükşahin ve Hovardaoğlu, 2004).

Bireylerin karar stratejileri alt boyutları ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulguyu Köse (2002) tarafından psikolojik danışma ve rehberlik bölümü (PDR) 1.sınıftaki öğrencileri ile cinsiyetleri ve algıladıkları sosyoekonomik düzeyleri, psikolojik ihtiyaçlarının karar verme stratejileri arasındaki ilişkiyi ele aldığı araştırma bulguları destekler yöndedir. Bu araştırma bulgularına göre de araştırmaya katılan öğrencilerin benimsedikleri karar verme stratejisi ile cinsiyet arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Araştırma bulgusu ile örtüşen bir başka çalışma ise Lunneborg (1978) tarafından yapılan cinsiyet ve karar verme stilleri arasındaki ilişkinin ele alındığı araştırmada

lise ve üniversite öğrencilerinin karar verme stilleri arasında cinsiyet açısından herhangi bir farklılık görülmemiştir.

Bireylerin karar stratejileri alt boyutları ile yaş değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulgu Kuzgun (1992) tarafından Karar Stratejileri Ölçeği'nin geçerlik güvenirlik çalışmalarında 16-18 yaş grubundaki öğrencilerle 25-40 yaş grubundaki yetişkinlerin karar stratejilerini ele alırken ergenlerle yetişkinlerin karar verme stratejileri arasında önemli bir farklılığın olmadığı sonucu ile örtüşmektedir. Bu bulgu, öğrenci grubunun lise son sınıfta olmalarından dolayı meslek seçimi ve diğer bazı önemli karar yaşantıları geçirdikleri bir dönemde bulunmaları, sistemli hareket etme zorunluluğu duymalarına ve karar verme davranışı bakımından bir yetişkinden beklenen olgunluğu göstermeleri yardımcı olmuş olabilir şeklinde açıklanmıştır. Ya da karar verme davranışının yaş ile arttığı görüşü biraz daha erken yaşlardaki bireyler için daha geçerli bir durum olabileceği ile açıklanabilir.

Bireylerin karar stratejileri alt boyutları ile sosyoekonomik düzey değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulgu Güner (2006) tarafından yapılan lise son sınıf öğrencilerinin karar verme stratejilerini yordayan bazı değişkenler konulu yüksek lisans tezi bulgularının bazıları ile örtüşmektedir. Bu çalışmada da içtepesel, bağımlı ve kararsızlık alt ölçekleri ile algılanan sosyoekonomik düzey arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Buna karşılık mantıklı karar alt ölçeği ile sosyoekonomik düzey arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Bu bulgu araştırma sonucu ile örtüşmemektedir. Brown ve Mann (1991)'in yaptığı bir çalışmada da sosyoekonomik düzeyi yüksek ailelere sahip ergenlerin orta ve düşük sosyoekonomik düzeydekilere nazaran daha dikkatli karar verdikleri sonucuna ulaşmıştır. Bu araştırmanın bulgusu sosyoekonomik düzeyi yükseldikçe bireylerin daha mantıklı kararlar verdiklerine ilişkin araştırma bulgusunu destekleyici görünmektedir. Araştırmalar arasındaki bu farklılığı literatüre bakarak şu şekilde açıklayabiliriz. Deniz (2004) kişinin sahip olduğu bireysel farklılıkların, karar verme davranışı üzerinde etkisi olduğunu ifade etmiştir. Dolayısıyla bireylerin içinde bulunduğu koşullar ve çevreden etkilenme düzeyi de farklılaşabilir.

Bireylerin karar stratejileri alt boyutları ile psikiyatrik rahatsızlığının olup olmaması değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Psikiyatrik rahatsızlığı bulunan bir bireyin düşünce, duygu ve belleğindeki çelişki ya da dengesizlik sağlıklı karar vermesini zorlaştırabilir. Sağlıklı karar alabilmek için başkalarının önerileri önem verme, başkalarının doğruyu bileceğini inanma durumu yaşayan birey ise bağımlı karar verme stratejisini benimseyebilir. Bununla birlikte literatürde karar verme stratejileri ile ilgili birçok farklı sınıflandırma tanımlanmıştır. Bu sınıflandırmalar birey karar verirken izlenen yöntemleri

İçermektedir. Bireyin bu yöntemlerden hangisini kullanacağı önceden belirlenebileceği gibi, karar verme durumuyla karşılaştığı anda da belirlenebilmektedir. Ayrıca bireylerin bazı stratejileri birbiriyle bileşik olarak kullanması da mümkündür (Ersever, 1996). Bu açıdan bakıldığında da herhangi bir psikiyatrik rahatsızlık durumunda bireyin belirli bir karar verme stratejisini çoğunlukla benimsememe nedenini açıklayabiliriz.

Bireylerin Mantıklı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların flört/evli ilişkisinin olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir. Buna göre flört/evli ilişkisi olanların, flört/evli ilişkisi olmayanlara göre mantıklı karar stratejisini daha çok benimsedikleri tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında üniversite gençliği üzerinde yapılan araştırmalar, karşı cins arkadaşlığının eş seçimini büyük bir oranda etkilediğini göstermiştir. Bireyler karşı cinsle arkadaşlıkları sırasında ileride kuracakları ailede karşılaşabilecekleri olası durum ve problemlerin bir kısmını yaşayıp deneyimlemektedirler. Bu deneyimler iki bireye birbirlerini tanıma yönünde olumlu ve olumsuz fikirler kazandırmaktadır. Bunun sonucunda çiftler kazandığı deneyim ve geliştirdiği kriterlere göre eş seçimi yapmaktadırlar. Dolayısıyla eş seçiminden önceki arkadaşlık dönemi özenle sürdürülmesi ve iyi değerlendirilmesi gereken bir fırsat dönemi olarak ifade edilebilmektedir (Özabacı, 2004). Bu durum karar verme durumunda, bireyin, akılcı düşünerek, olası seçenekler hakkında bilgi toplaması, her seçeneğin olumlu ve olumsuz yönlerini dikkate alması ve yaptığı değerlendirmelerin sonucunda, kendisine en uygun seçeneğe yönelmesi ile ifade edilen mantıklı karar verme stratejisinin özelliklerini içermektedir. Ayrıca literatüre bakıldığında, evlilik kararı için romantik bir aşka bağlı olarak alınmadığını mutlu ya da mutsuz sonuçlara katlanmayı içeren sevmeye kararına dayanılarak alındığı ifade edilmiştir (Akt: Tüzemen & Özdağoğlu, 2007). Bu durum sistematik ve kapsamlı karar verme süreçlerini içeren mantıklı karar stratejisinin önemini destekler niteliktedir. Buradan hareketle bireylerin flört döneminde mantıklı karar verme stratejini daha çok tercih etme nedenini bu şekilde açıklayabiliriz.

İçtepesel, bağımlı ve kararsızlık stratejileri ile bireylerin flört/evli ilişkisinin olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı bulgulanmıştır. Bu konu ile ilgili yurt içinde ya da yurt dışında yapılmış herhangi bir araştırma bulgusuna rastlanmamıştır. Literatüre bakıldığında ise Can (2009), karar verme davranışını sosyal faktörlerin etkilediğini ifade etmiştir. Karar verme stratejilerinin kullanımı bireylerin çevrelerine karşı hissettikleri sorumluluğa, yaşa, duruma ve olaylara bağlı olarak değişebilmektedir. Bu açıdan ele alındığında bireylerin, flört/evli ilişkisinin olup olmaması durumunda içtepesel, bağımlı ve kararsızlık stratejilerinden birini yüksek oranda benimsememelerinin sebebi açıklanabilir.

Bireylerin Kararsızlık ve Mantıklı Karar Stratejileri alt ölçeklerinden aldıkları puanların evlilik ile ilgili planların olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı belirlenmiştir. Literatüre bakıldığında kararsız olma durumu, istikrarsızlık, değiştirmeye çalışma, hoşnut olmama durumlarında birey geleceğe yönelik planlarını belirlemede zorlanabilir (Kuzgun & Bacanlı, 2005). Ayrıca eş seçimi gibi, insan yaşamını önemli ölçüde etkileyecek kararların verilmesi detaylı düşünmeyi, uzun ve sistemli bir araştırmayı yani mantıklı karar vermeyi gerektirmektedir (Karaçay, 2015). Beliren yetişkinlik döneminde olan öğrencilerin evlilik planlarını daha sonraki zamanlara bırakmaları da bu araştırma bulgusunu destekler niteliktedir.

Bireylerin İçtepesel Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların evlilik ile ilgili planların olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir. Buna göre evlilik ile ilgili planı olanların, evlilik ile ilgili planı olmayanlara göre içtepesel karar stratejisinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında içtepesel karar verme durumu, bireyin olası seçenekler üzerinde yeterince düşünmeden, ani, tepkisel ve aceleci davranarak hoşuna giden seçeneğe hemen yönelmesidir (Kuzgun & Bacanlı, 2005). Bu bağlamda ele alındığında örneklemimizi oluşturan beliren yetişkinlik döneminde olan bireylerin evlilik planları yaparken hızlı ve aceleci davranmaya eğimli oldukları söylenebilir.

Bireylerin Bağımlı Karar Strateji Alt Ölçeği'nden aldıkları puanların evlilik ile ilgili planların olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaştığı belirlenmiştir. Buna göre evlilik ile ilgili planı olanların, evlilik ile ilgili planı olmayanlara göre bağımlı karar stratejisinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Literatüre bakıldığında Kuzgun'a (2005) göre bağımlı karar verme stratejisi, karar verirken başkalarının önerileri önem verme, başkalarının doğruyu bileceğini inanma durumudur. Araştırma bulgusu ile örtüşmeyen farklı bir çalışmaya göre gençlerin % 79,3' evlilik kararını kendi vermek düşüncesinde oldukları bulunmuştur (Ceylan,1994). Benzer şekilde Yılmaz (2012) tarafından üniversite öğrencileri ile yapılan araştırmada gençlerin yaklaşık % 70'i evlenme kararını kendisi vereceğini ve bu konuda ailesine de danışacağı düşüncesinde oldukları görülmüştür. Araştırmalar arasındaki bu farklılık bireylerin kişilik özellikleri, aile tutumu, yaşadığı toplumun kültürel yapısı, evlilik biçimi, değer yargıları gibi faktörler ile açıklanabilir.

Bireylerin karar stratejileri alt boyutları ile aşk ya da mantık evliliği durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Literatüre bakıldığında Özgüven (2001), kişilerin eş seçerken birçok özelliğe göz önünde bulundurmaları gerektiğini ifade etmiştir. Eş seçme sürecinde bireyleri geçmişte yaşadığı kültür, aile, kendi kişilik özellikleri, hayalindeki eş adayının özellikleri beklentileri, evlilik biçimi gibi değişkenler etkileyebilmektedir. Bireysel

farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda aşk ya da mantık evliliğini düşünen bireylerin belirli bir karar verme stratejisinin benimsememesini bu şekilde ifade edebiliriz.

Araştırma bulgusuna göre Evlilik Tutum Ölçeği (Toplam Puan) ile Mantıklı ve İçtepesel Karar Strateji Puanı arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamlı olmayan bir ilişki belirlenmiştir ($p>,05$). Buna göre seçenekleri sistemli olarak değerlendirip kendisine en uygun seçeneğe yönelmesini ifade eden mantıklı karar verme stratejisini benimseyen bireylerin evlilik tutumları daha olumlu olabilir. Bu stratejiyi benimseyen bireyler, insan yaşamını etkileyen evlilik sorumluluğunu almak ve bu süreçte karşılaşılan sorunları ele almak konusunda daha sistemli olabilir. Bu bağlamda Phillips ve arkadaşlarının (1984), 243 üniversite öğrencisi ile gerçekleştirdikleri araştırmada rasyonel karar verme stratejilerine sahip olan öğrencilerin problemlerden kaçınmak yerine onlara yaklaştıklarına ilişkin bulgusu örtüşür niteliktedir. Bunun zıttı şekilde seçenekleri çok fazla düşünmeden, ani ve tepkisel kararları ifade eden içtepesel karar verme stratejisine sahip bireylerin de evlilik tutumları daha olumlu olabilir. Bu durum bireyin evlilik yaşamında karşı karşıya kalacağı sorumlulukların bilincinde olmadan hızlı düşünmesi ve beklentilerini gerçekçi olarak değerlendirmemesine bağlı olabilir. Literatüre baktığımızda Geçtan'a (1984) göre sosyal bir varlık olan insan, yaşamında konuşabileceği, mutlu ve üzüntülü günlerinde kendisine destek olabilecek bir hayat arkadaşına gereksinim duymaktadır. Kendisiyle benzer duygu ve düşünceleri paylaşan birinin olmasını ister. Bu durum evliliği çekici yapan temel nedenlerden biridir. Buradan hareketle bireylerin olumlu evlilik tutumu içinde olmalarını kişiye göre farklılık gösterebilen evlilik amacına ve beklentilerine bağlı olarak açıklayabiliriz.

Evlilik Tutum Ölçeği (Toplam Puan) Bağımlı Karar ve Kararsızlık Strateji Puanı arasında negatif yönde anlamlı olmayan bir ilişki belirlenmiştir ($p>0,05$). Buna göre bağımlı karar verme stratejisini ya da kararsızlık stratejisini benimseyen bireylerin evliliğe ilişkin tutumu olumsuz olabilir. Literatüre bakıldığında başkalarının fikirlerini göz önünde bulundurarak karar vermeye eğilimli olan bağımlı karar verme stratejisini benimsemiş bireylerin sorun çözme becerilerine daha az sahip olduğu bu nedenle evlilik gibi insan hayatına önemli bir sorumluluk katan ilişkiye karşı olumsuz tutum içinde olabileceklerini söyleyebiliriz. Ayrıca bu açıklama Phillips ve arkadaşlarının (1984), bağımlı karar verme stratejilerine sahip olan öğrencilerin problem çözme yeteneklerine güvenmediklerine ilişkin bulgusuyla örtüşür niteliktedir. Kararsızlık stratejisini benimseyen bireylerin ise kararsız kalma, istikrarsızlık, değiştirmeye çalışma, hoşnut olmama, sorunların çözümünü erteleme gibi durumlar mevcuttur (Kuzgun & Bacanlı, 2005). Bu nedenle Larson ve Holman'ın (1994) tanımında olduğu gibi tarafların birbirlerine ve çocuklarına karşı ortak sorumlulukları

üstlendikleri, en temel ve en önemli insan ilişkilerini ifade eden evlilik ilişkisine karşı olumsuz tutum içerisinde olabilirler.

BÖLÜM VI

6. SONUÇ

İstanbul ilinde üniversite öğrenimine devam eden gönüllü 100 öğrenci ile yapılan araştırma kapsamında;

1. Öğrencilerin evlilik tutum ölçeğinden aldıkları puanların cinsiyet, yaş, sosyoekonomik düzey, psikiyatrik rahatsızlığının olup olmaması, evli ya da flört ilişkisinin olup olmaması değişkenlerine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı,
2. Evlilik ile ilgili plan yapan bireylerin evliliğe ilişkin tutumlarının, plan yapmayanlara göre daha olumlu olduğu,
3. Aşk evliliği düşünen bireylerin evliliğe ilişkin tutumlarının, mantık evliliği düşünen bireylerin evlilik tutumuna göre daha olumlu olduğu,
4. Bireylerin karar stratejileri alt boyutları ile cinsiyet, yaş, sosyoekonomik düzey, psikiyatrik rahatsızlığının olup olmaması değişkenleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı,
5. Flört/evli ilişkisi olanların, flört/evli ilişkisi olmayanlara göre mantıklı karar stratejisini daha çok benimsedikleri,
6. Bireylerin benimsediği içtepsel, bağımlı ya da kararsızlık stratejileri ile flört/evli ilişkisinin olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı,
7. Bireylerin benimsediği kararsızlık ve mantıklı karar stratejileri ve evlilik ile ilgili planların olup olmaması değişkenine göre anlamlı derecede farklılaşmadığı,
8. Evlilik ile ilgili planı olan bireylerin, evlilik ile ilgili planı olmayan bireylere göre içtepsel karar verme stratejisinin daha yüksek olduğu,
9. Evlilik ile ilgili planı olan bireylerin, evlilik ile ilgili planı olmayan bireylere göre bağımlı karar stratejisinin daha yüksek olduğu,
10. Bireylerin karar stratejileri alt boyutları ile aşk ya da mantık evliliği durumu değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmadığı,
11. Evlilik Tutum Ölçeği'nden alınan toplam puan ile Mantıklı ve İçtepsel Karar Strateji puanı arasında pozitif yönde düşük düzeyde anlamsız bir ilişki olduğu,
12. Evlilik Tutum Ölçeği'nden alınan toplam puan ile Bağımlı Karar ve Kararsızlık Strateji Puanı arasında negatif yönde anlamsız bir ilişki olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

7. ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen sonuçlar ışığında alanda yapılacak diğer araştırmalar için yararlı olabileceği düşünülen bazı öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler aşağıda sunulmuştur.

1. Bu araştırma evli olmayan üniversite öğrencileriyle gerçekleştirilmiştir. Üniversite eğitimine devam etmeyen genç yetişkinler, evli bireyler veya farklı yaş grubundaki bireylerle de araştırma tekrarlanabilir.
2. Gelecekte yapılacak araştırmalarda katılımcı sayısı artırılıp çalışma yeniden tekrarlanabilir.
3. Araştırmada veriler “İnönü Evlilik Tutum Ölçeği” ve “Karar Stratejileri Ölçeği” ile elde edilmiştir. Daha sonraki çalışmalarda farklı ölçekler kullanılarak benzer araştırmalar yapılabilir.
4. Üniversiteler ya da ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından bireyleri “evlilik ve karar verme süreci” konusunda farkındalık oluşturma amacıyla seminer, panel, sempozyum ve eğitim programları düzenlenebilir.
5. Üniversite öğrencilerin evlilik ve aile hayatı konusunda bilinçlenmeleri ve evliliğe ilişkin tutumlarını etkileme özelliğine sahip karar verme stratejilerini fark etmeleri ve etkili karar verme süreçleri hakkında farkındalık kazanmaları için psikoeğitim programları hazırlanabilir.
6. Üniversite öğrencilerinin evliliğe ilişkin tutumlarının ölçülebildiği standart formlar ya da derinlemesine görüşme formları kullanılarak öğrencilerin konuya bakış açıları daha detaylı irdelenebilir.
7. Üniversite öğrencilerine yönelik evlilik öncesi danışmanlık programları planlanabilir ve alanında uzman kişiler tarafından yürütülebilir.

KAYNAKÇA

Atak, H. (2005). Beliren yetişkinlik: Yeni bir yaş döneminin Türkiye’de incelenmesi. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Baron, J. (1994). *Thinking and deciding*. United Kingdom: New York: Cambridge University Press.

Bayoğlu, F. ve Atli, A. (2014). İnönü Evlilik Tutum Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Analizleri. *Ege Eğitim Dergisi*, (15) 2: 397-415.

Bener, Ö. & Günay, G. (2013). Gençlerin Evlilik ve Aile Yaşamına İlişkin Tutumları. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (1), 2013, 1-16.

Can, Ö. (2009). Üniversite Öğrencilerinin Akılcı Olmayan İnançları ve Karar Verme Stillерinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

Ceylan, F. G. (1994). Üniversite Öğrencilerinin Eş Seçimindeki Tercih Ve Beklentileri, Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, *(Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Sivas.

Çaplı, O. (1992). Evlenmeye Hazır mısınız? Bilgi Yayınevi, İstanbul.

Çoban İçağasıoğlu, A. (2009). Adölesan Evlilikleri. *Aile ve Toplum Dergisi*, 4(16).

Demir, Y., Durmuş, E. (2015). Uzun Evlilikler: Bir Yastıkta Kırk Yıl. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 8(36).

Deniz, M. E., (2002). Üniversite Öğrencilerinin Karar Verme Stratejileri ve Sosyal Beceri Düzeylerinin Baskın Ben Durumları ve Bazı Özlük Niteliklerine Göre Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. *(Doktora Tezi)*. Konya.

Deniz, M. E., (2004). Üniversite Öğrencilerinin Karar Vermede Öz Saygı, Karar Verme Stilleri ve Problem Çözme Yöntemleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi Üzerine Bir Araştırma, *Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 4.(25-35).

Dilmaç, B. ve Bozgeyikli, H. (2009). Öğretmen adaylarının öznel iyi olma ve karar verme stillerinin incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 171-187.

Doğan, H. (2010). Evli Bireylerin Sosyotropik-Otonomik Kişilik Özellikleri ile Evliliklerinde Çatışma Yaşama Durumları Arasındaki İlişki. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Duman, N. S., Gökten, E. S., Rana, H. N. (2017). Hekimlerin Erken Yaşta Evliliklere Yönelik Farkındalıkları ve Tutumları. *Klinik Psikiyatri*, 20:203-208.

Duran, Ş. ve Hamamcı Z. (2010). Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının romantik ilişkiler yaşayan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve çatışma iletişim tarzları

üzerine etkisinin incelenmesi. *Aile ve Toplum: Eğitim, Kültür ve Araştırma Dergisi*, 6(23), 87-99.

Ersever, Ö. H. (1996). Karar verme becerileri kazandırma programının ve etkileşim grubu deneyiminin üniversite öğrencilerinin karar verme stilleri üzerindeki etkileri. *Yayınlanmamış doktora tezi*. Ankara Üniversitesi, Ankara.

Eldeleklioğlu, J. (1996). Karar Stratejileri İle Ana Baba Tutumları Arasındaki İlişki. *Doktora Tezi*. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Geçtan, E. (1984). Çağdaş Yaşam ve Normal dışı Davranışlar, 3.Baskı, Maya Yayıncılık, Ankara.

Gittins, D. (1991). Aile Sorgulanıyor (Çev. Tuna Erdem), İstanbul Pencere Yayınları.

Güner, Y.A. (2006). Lise son sınıf öğrencilerinin karar stratejilerini yordayan bazı değişkenler. *Yüksek Lisans Tezi*. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Hayward, M. & Zhang, Z. (2006). Gender, the marital life course, and cardiovascular disease in late midlife. *Journal of Marriage and Family*, 68(3), 639-657.

İşmen, A.E., Köksal, A. (2007). Ergenlerde Duygusal Zeka ile Karar Verme Stratejileri Arasındaki İlişki. *Hasan Ali Yücel Eğilim Fakültesi Dergisi*. Sayı 7, 133-146.

Kalkan, M. ve Ersanlı, E. (2008). Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı evlilik ilişkisini geliştirme programının evli bireylerin evlilik uyumuna etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8, 963-986.

Karaçay, N. (2015). Liseli Ergenlerin Karar Verme Stratejilerinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi*. Ufuk Üniversitesi, Ankara.

Köroğlu, T. (2013). Üniversite Gençliğinin Evlilik, Aile ve Boşanma Konusundaki Düşünce ve Görüşleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Karabük Üniversitesi Örneği. *Yüksek Lisans Tezi*. Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük.

Kasapkara, A. & Kasapkara, B. 20-30 Yaş grubu bekar erkeklerin eş seçimine yönelik tutumları ve eşten beklentilerinin bazı demografik değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(34).

Köse, A. (2002). *Psikolojik danışma ve rehberlik birinci sınıf öğrencilerinin cinsiyet ve algılanan sosyo-ekonomik düzey açısından psikolojik ihtiyaçları ve karar verme stratejilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara

Kuzgun, Y. (1992). Karar stratejileri ölçeği: geliştirilmesi ve standardizasyonu. VII. ulusal psikoloji kongresi bilimsel çalışmaları. *Türk Psikologlar Derneği Yayınları*. Ankara.

Kuzgun, Y., Bacanlı, F. (2005). Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlikte Kullanılan Ölçme Araçları ve Programları Dizisi. Nobel Yayınları.

Larson, J. H., ve Holman, T. B. (1994). Premarital predictors of marital quality and stability. *Family Relations*, 43(2), 228-237.

Lunneborg, P. W. (1978). Sex and Career Decision-Making Styles. *Journal of Counseling Psychology*, 25- 4. , 299–305.

Mann, L. Radford, M. Burnett, P. Ford, S. Bond, M. Leung, K. Nakamura, H. Vaughan, G. Yang, K.S. (1998). Cross-cultural differences in self- reported decision-making style and confidence. *International journal of psychology*, 33, 325-335.

Memani, P. (2003). *A comparative study of the marital attitudes of students from divorced, intact and single-parent families*. Unpublished master's thesis University of the Western Cape, Western Cape. South Africa.

Morgan, T. Clifford. (2004). *Psikolojiye Giriş Ders Kitabı*. (Çev: Hüsnü Arıcı Ve Diğerleri). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.

Ondaş, B. (2007). Üniversite öğrencilerinin evlilik ve eş seçimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi. *Yayımlanmamış yüksek lisans tezi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ormond, Cheryl, vd. (1991). A Metacognitive Analysis of Decision Making in Adolescence. *Journal of Adolescence*, 14.3: 275-291.

Ozankaya, Ö. (1976). *Toplumbilime Giriş*, Cem Yayınevi.

Özabacı, N. (2004). Evlilik Öncesi ilişkiler. Evlilik Okulu, Yavuzer H. (Ed.), Remzi Yayınevi, İstanbul.

Özgüven İ.E. (2001). *Ailede İletişim ve Yaşam*, PDREM Yayınları.

Özgüven İ.E. (2014). *Evlilik Ve Aile Terapisi*, 3.Basım, Nobel Yayın.

Özügürlü K. (1996). *Evlilik Raporu*, 4.Basım, Altın Kitaplar Basımevi.

Rosen, A. ve Park, S. (2013). The Marital Scales: Measurement of intent, attitudes, and aspects regarding marital relationships. *Journal of Divorce & Remarriage*, 54(4), 295-312.

Phillips, S.D., Pazienza, N.J. and Ferrin, H.H. (1984). Decision-making styles and problem-solving appraisal. *Journal of counseling psychology*. 31, 497- 502.

Saaty, T. L., (2001). *The Analytic Network Process*. RWS Publications 2nd Ed.

Sakallı, N., & Curun, F. (2001). Romantik ilişkilerle ilgili kalıp yargılara karşı tutumlar. *Psikoloji Çalışmaları Dergisi*, 22, 31-45

Servaty, L. & Weber, K. (2011). The Relationship between Gender and Attitudes towards Marriage. *Journal of Student Research*.

Sezen, L. (2005). Türkiye'de evlenme biçimleri, *A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 27,185-194.

Shiloh, S., Koren, S., Zakay, D. (2001). Individual Differences in Compensatory Decision-Making Style Hit2 Hit2 and Need for Closure as Correlates of Subjective Decision Complexity and Difficulty. *Personality and Individual Differences*. 30, 699-710.

Soysal Öz, F.S., Uzbaşı, A., Aysan, F. (2016). Evlilik Tutumu Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4).

Tacoğlu, T.P. (2011). Türkiye'de Gerçekleştirilen Geleneksel Evlilik Çeşitlerinin Nedenleri ve Evlilikler Üzerinde Törenin Etkisi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*.2: Sayı, 4.

Tarhan, N. (2008). Evlilik psikolojisi. İstanbul: Timaş.

Tiryaki, M. G. (1997). Üniversite Öğrencilerinin Karar Verme Davranışlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Türkiye İstatistik Kurumu. (2016). *Türkiye istatistik yılı*. Ankara: Yazar.

Tüzemen, A., & Özdağoğlu, A. (2007). Doktora öğrencilerinin eş seçiminde önem verdikleri kriterlerin analitik hiyerarşi süreci yöntemi ile belirlenmesi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 21(1).

Üre, Ö; B. Yalçın,; Hamarta, E.(2001). Psikolojik Danışma Servisine Başvuran Üniversite Öğrencilerinin Psikolojik Belirti Düzeylerinin İncelenmesi. *Konya: Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*. Sayı, 12.

Vefikuluçay, D. Zeyneloğlu, S. Eroğlu, K ve Taşkın, L. (2007). Kafkas Üniversitesi Son Sınıf Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Bakış Açılıarı. *Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 14:2:26-38.

Vural Yüzbaşı, D. (2012). Türkiye'de beliren yetişkinlik: Yetişkinlik kriterlerinin ve yetişkinlik statülerinin incelenmesi. *Yayınlanmamış yüksek lisans tezi*, Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yalçın, H. (2014). Evlilik Uyumu İle Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. Şubat 2014 Cilt:3 Sayı:1 Makale No: 24.

Yiğit, A. (2005). Lise Öğrencilerinin Karar Verme Davranışlarının Bazı Değişkenlere Göre Yordanması. *Yüksek Lisans Tezi*. İzmir: Ege Üniversitesi.

EKLER

Ek-1

Sosyodemografik Form

1. Cinsiyet:
2. Yaş:

“Aşağıda size uygun gelen seçeneğin yanına X işareti koyunuz.”

3. Hissedilen sosyo-ekonomik düzey
Düşük   Orta   Yüksek
4. Herhangi bir Psikiyatrik Rahatsızlığınız Var mı?
Evet   Hayır
5. Flört/evli İlişkiniz var mı?
Evet   Hayır
6. Evlilik ile ilgili planlar yaptınız mı?
Evet   Hayır
7. Aşk evliliğimi yoksa mantık evliliğimi size daha yakın geliyor?
Aşk evliliği   Mantık evliliği

Ek-2

EVİLİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Bu araştırma Üsküdar Üniversitesi Klinik Psikoloji Yüksek Lisans Tezi çerçevesinde yapılmaktadır. Aşağıda evliliğe ilişkin ifadeler yer almaktadır. Hiç bir sorunun doğru veya yanlış cevabı yoktur. Sadece sizin nasıl düşündüğünüz önemlidir. Sizin görüş ve düşüncelerinize karşılık gelen seçeneği 1'den (hiç katılmıyorum), 5'e (kesinlikle katılıyorum) kadar derecelendirilmiş ölçek üzerinde (x) işareti ile belirtiniz. Lütfen ölçekte bulunan tüm ifadeleri değerlendiriniz.

Katılımınız için teşekkür ederiz.

	(1) Hiç katılmıyorum	(2) Nadiren katılıyorum	(3) Biraz katılıyorum	(4) Katılıyorum	(5) Kesinlikle katılıyorum
1.Evlilik, hayatta karşılaşılan sorunları birlikte çözmeyi sağlar.					
2.Evliliğin, çiftler arasındaki sevgiyi artırdığını düşünürüm.					
3.Evlilik, duygularımı paylaşacak birinin olmasını sağlar.					
4.Evliliğin, çiftler arasındaki güveni artırdığını düşünür.					
5.Evlilik, duygusal açıdan doyurucu bir yaşam sunar.					
6.Evliliğin, çiftlere mutluluk getirdiğini düşünürüm.					

	(1) Hiç katılmıyorum	(2) Nadiren katılıyorum	(3) Biraz katılıyorum	(4) Katılıyorum	(5) Kesinlikle katılıyorum
7.Evlilik, iki kişi arasında bağlılığın bir göstergesi olarak önemlidir.					
8.Evlilik, düzenli bir cinsel yaşam sağlar.					
9.Evliliğin, bana huzur getireceğine inanırım.					
10.Evliliğin, neslin devamı için önemli olduğunu düşünürüm.					
11.Evlilikle birlikte, kişinin sosyal çevresi genişler.					
12.Evliliğin, bireyin toplum içerisindeki saygınlığını artırdığını düşünürüm.					
13.Evlilik, düzenli bir hayat sağlar.					
14.Evlilik, gereksiz harcamalar yapmayı engeller.					
15.Evlilik, sağlıklı bir cinsel yaşam sağlar.					
16.Evlilik, toplum içinde kendini güvende hissetmeni sağlar.					
17.Evlilik olmadan tamamlanacak bir hayatın eksik olacağını düşünürüm.					

	(1) Hiç katılmıyorum	(2) Nadiren katılıyorum	(3) Biraz katılıyorum	(4) Katılıyorum	(5) Kesinlikle katılıyorum
18.Evlilik, gelirin planlı kullanılmasını sağlar.					
19.Evliliğin, rahat bir hayat sağlayacağını düşünürüm.					
20.Evliliğin her insanın yaşaması gereken bir deneyim olduğuna inanırım.					
21.Evliliğin, insanı olgunlaştırdığını düşünürüm.					

Ek-3

KARAR STRATEJİLERİ ÖLÇEĞİ

Açıklama

Bu ölçek karar vermede benimsenen davranış biçimlerini ölçmek amacı ile hazırlanmıştır. Sizden istenen, soruları dikkatle okuyup size uygun olan seçeneğin altındaki aralığı karalamanızdır.

Aşağıdaki örnek soruyu birlikte yanıtlayalım:

Karar verirken başkalarının size yardımcı olmasını ister misiniz?

Eğer siz her karar verme durumunda yanınızda size yardımcı kişilerin bulunmasının istiyorsanız “Her zaman”, bunu çok kere istiyorsanız ama olmadığı zaman da karar verebiliyorsanız “Sıklıkla”, genellikle kararlarınızı yalnız veren bir kişi iseniz ama önemli karar durumlarında yardımcı istiyorsanız “Ara sıra”, ne durumda olursanız olun, karar vereceğiniz zaman size yardımcı olmak isteyen hiç kimseyi yanınızda görmek istemezseniz “Hiçbir zaman” seçeneğini işaretlemelisiniz.

Hiçbir soruyu atlamadan, içinizden geldiği gibi cevaplamaya çalışınız.

	A: Hiçbir zaman	B: Arasıra	C: Sıklıkla	D: Her zaman
1. Bir konuda karar verirken içinizden gelen sese göre davranır mısınız?				
2. Bir şey almak için pek çok mağazayı gezer, kaliteyi ve fiyatları karşılaştırır mısınız?				
3. Bir konuda karar vermeden önce durumu çok iyi inceler, seçenekleri inceden inceye araştırır mısınız?				
4. Beğenerek satın aldığımız bir şeyi başkaları sizin kadar beğenmezse aldığımızdan soğur musunuz?				

	A: Hiçbir zaman	B: Arasıra	C: Sıklıkla	D: Her zaman
5. Her konuda güç karar veren bir kişi olarak tanınır mısınız?				
6. Bir konuda karar vermeniz gerektiğinde her sorunun olumlu ve olumsuz yanlarını uzun uzadıya araştırır mısınız?				
7. Bir konuda karar verdikten hemen sonra kararınızın doğruluğundan kuşku duyar, değiştirme isteği duyar mısınız?				
8. Bir geziye çıkacağınız sırada programınızı sık sık değiştirdiğiniz, yanınıza neleri almanız gerektiğine bir türlü karar veremediğiniz olur mu?				
9. Seçenekler hakkında etraflı bilgi toplamadan karar verme durumunda kaldığımızda rahatsızlık duyar mısınız?				

	A: Hiçbir zaman	B: Arasıra	C: Sıklıkla	D: Her zaman
10. Sizin hakkınızda başkaları karar vermeye kalktığı zaman rahatsızlık duyar, tepki verir misiniz?				
11. Uzun kararsızlık döneminden sıkılır, hemen o an için uygun bulduğunuz bir seçeneği kabul eder, onunla mutlu olmaya bakar mısınız?				
12. Kendi başınıza karar vermek zorunda kaldığınızda kaygı ve sıkıntı yaşar mısınız?				
13. Mektuplarınızı postaya vermeden önce birkaç defa okuyup yazdıklarınızı değiştirir misiniz?				
14. Bir karar verirken, başkalarının size yol göstermesini, akıl vermesini ister misiniz?				
15. Bir konuda karar vermeden önce seçenekleri çok iyi incelemenin, her birinin istenen ve istenmeyen yönlerini tartmanın yorucu ve gereksiz bir işlem olduğunu düşünür müsünüz?				

	A: Hiçbir zaman	B: Arasıra	C: Sıklıkla	D: Her zaman
16. Sınavlarda yanıtlarınızı sık sık değiştirdiğiniz için sınav süresinin bitiminde kağıdınızı hala veremediğiniz olur mu?				
17. Sınavlardan çıktıktan sonra, hatalarınızı öğrenmekle canınızın sıkılacağını düşünerek, yanıtlarınızın doğru olup olmadığını araştırmaktan kaçınır mısınız?				
18. Seçenekleri inceden inceye araştırmanın vakit kaybı olduğunu, çok inceledikçe karar vermenin güçleşeceğini düşünür, ilk anda size çekici gelen seçeneğe yönelmeyi rahatlatıcı bulur musunuz?				
19. Kendi bildiğine giden bir kişi olarak tanınır mısınız?				
20. Güç karar veren bir insan olduğunuz için çok güzel fırsatları kaçırdığınız oldu mu?				

	A: Hiçbir zaman	B: Arasıra	C: Sıklıkla	D: Her zaman
21. İnsanın içinden gelen sesin onu doğruya götürdüğüne inanır mısınız?				
22. Kendi başınıza karar verir, başkaları kararınızın sakıncalarını söyleseler de kararınızda ısrar eder misiniz?				
23. Karar vermeden önce seçenekler hakkında bilgi toplamaya kalktığınızda, birbiri ile çelişen bilgilerle karşılaşınca ne yapacağınızı şaşırır mısınız?				
24. Karar verirken acele eder, ondan sonra da verdiğiniz kararı beğenmeyip değiştirmeye kalkar mısınız?				
25. Karar verirken başkalarının o konuda nasıl davrandığına bakar, ona göre davranır mısınız?				

	A: Hiçbir zaman	B: Arasıra	C: Sıklıkla	D: Her zaman
26. Karar vermeden önce uzun araştırma döneminin yarattığı sıkıntıya hemen son vermek için o anda size çekici gelen seçeneğe yönelir misiniz?				
27. “İnsanın karar verirken ne istediğini çok iyi bilmesi gerekir” diye düşünür müsünüz?				
28. “Bir karar verme durumunda, bir seçeneğe yönelirken, kazanç ve kayıpları uzun uzadıya düşünmenin yararı yoktur, çünkü geleceğin ne getireceğini kimse bilemez. Bu nedenle o anda aklın yattığı seçeneğe yönelmek en doğrudur” diye düşünür müsünüz?				
29. Hakkında etraflı araştırma yapmadan bir kimseyle yakın arkadaşlık kurmayı sakıncalı bulur musunuz?				

	A: Hiçbir zaman	B: Arasıra	C: Sıklıkla	D: Her zaman
30. Herkesi hoşnut edecek karar almak mümkün olmadığı için kararlarınızın öncelikle sizi hoşnut etmesinin yeterli olduğunu düşünür müsünüz?				
31. “İnsan kararlarını kendisi vermeli ve bunun sorumluluğunu da taşımalıdır” diye düşünür müsünüz?				
32. “Bir şeyi çok istersem güzel tesadüfler sonucu ona ulaşabilirim” diye düşünür ve karar verirken, gerçekleşme olasılığı diğer seçeneklere göre daha zayıf olsa da size çekici gelen seçeneğe yönelir misiniz?				
33. Hoşunuza giden bir seçeneğe yönelmeden önce neler kazanıp neler kaybedeceğinizi etraflıca değerlendirir misiniz.				

	A: Hiçbir zaman	B: Arasıra	C: Sıklıkla	D: Her zaman
34. Gerçekleşme olasılığı zayıf olan seçenekler üzerinde durmaz, canınız çok çekmese de sizi kesin olarak sonuca götürecek seçeneği tercih eder misiniz?				
35. Karar verirken seçeneklerin gerçekleşme olasılıklarını dikkate almaz, sadece ne derece hoşunuza gittiğine bakar mısınız?				
36. Bir karar verdikten sonra seçtiğiniz yolun yararlarından çok sakıncalarını görmeye başlar ve değiştirme isteği duyar mısınız?				
37. Başkalarına danışmadan verdiğiniz kararlardan pişman olur musunuz?				
38. Bir karar verme durumunda, bir seçeneğe yönelirken neler kazanıp neler kaybedeceğinizi etraflıca düşünür müsünüz?				
39. Verdiğiniz kararı biraz sonra beğenmez “Acaba öbür yolu deneseydim” der misiniz?				

	A: Hiçbir zaman	B: Arasıra	C: Sıklıkla	D: Her zaman
40. Karar vermeden önce çeşitli kaynaklardan aldığımız bilgiler arasında çelişki varsa nedenini araştırır mısınız?				

ÖZGEÇMİŞ

15.07.1992 tarihinde İstanbul'da doğdum. İlk, orta öğrenimimi Ayvalıdere ilköğretim okulunda okudum. Lise öğrenimimi Bayrampaşa Rıfat Canayakın Lisesi'nde tamamladım. 2010 yılında İstanbul Üniversitesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık bölümünü kazandım. Bu süre zarfında Bakırköy Rehberlik ve Araştırma Merkezi, Çapa Fen Lisesi, Samiha Ayverdi Anadolu Lisesi, Beyazıt Ford Otosan İlkokulu, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı kurumlarında staj çalışmalarımı tamamladım. 2014 yılında İstanbul Üniversitesi'nden mezun olduktan sonra Bağcılar Malazgirt Ortaokulu'nda göreve başladım. 2015 yılında Üsküdar Üniversitesinde klinik psikoloji yüksek lisans öğrenimime başladım. Aynı yıl İstanbul Bilgi Üniversitesi Çocuk Çalışmaları Birimi'nin yürüttüğü Çocuklarla İnsan Hakları Çalışma Eğitici Eğitimi'ni tamamladım. 2014-2017 yılları arasında "Beş Sekiz Okulum Tehlikesiz", "Haydi Hayatı Kucakla Yaşam Becerileri Eğitimi", "Bir Anne Bin Evlat" projelerinde görev aldım. Bu projeler kapsamında sırasıyla okula devam etmeyen öğrenciler ve aileleri, risk altında bulunan öğrenciler ve aileleri, ailelerle bağımlılıkla mücadele konularında çalışmalarımı sürdürdüm. Projelerde yürüttüğüm çalışmalar neticesinde 2015 ve 2017 yıllarında Üstün Başarı Belgesi almaya hak kazandım. Hala Bağcılar Malazgirt Ortaokulu'nda görevime devam etmekteyim.

İLETİŞİM BİLGİLERİ

Adres : Büşra ÜSKÜP KOCA, İstanbul

E-Posta : busra_uskup@hotmail.com

Tel : (0542) 510 11 25